

KINIJOS KOMUNISTAI TEIS JAV KONSULA

TREČIADIENI "GENERAL McRAE" ATVEŠ TREMTINIUS Į NEW YORKĄ

NEW YORK, N. Y., lapkr. 22 d. — 1949 m. lapkričio 23 d. laivu "General McRae" į New Yorko uostą atvyksta šie lietuviai tremtiniai

Savokaitis, Jurgis, Adelė, Zena, Aldona—Baltimore, Md.

Sukadelskas, Vincas, Elena—1047 N. Leamington Ave., Chicago, Ill.

Sitkauskas, Juozas, Magdale-
na, Vytenis—37 Franklin St.,
Norwood, Mass.

Sragauskas, Kazys—RD 1,
Reck Breiler Plant, Copper-
town, N. Y.

Starka, Jonas, Veronika, Da-
nutė—432 N. 9 St., Philadel-
phia 23, Pa.

Starelis, Kazys, Marija, Au-
šra, Algirdas—301 N. Farmer
St., Otsega, Mich.

Stanevičius, Valerija, Gerda,
Natalija, Henrikas—7005 So.
Halsted St., Chicago, Ill.

Stanis, Pranas, Eugenija —
6618 S. Sacramento, Chicago,
Ill.

Tamulis, Jonas—1505 North
Leavitt St., Chicago, Ill.

Taškus, Petras—23 M Street,
So. Boston 27, Mass.

Traška, Aleksandras—Tor-
rington, Conn.

Turenka, Marija—6618 So.
Sacramento Ave., Chicago, Ill.

Vaišvilaitė, Elžbieta—Kerk-
hoven, Swift, Minnesota.

Veisaitė, Bronislava—1228 S.
3rd St., Philadelphia 47, Pa.

Viliušis, Antanas, Sofija —
37 Maujer St., Brooklyn, N. Y.

Zemaitis, Juozas, Milda, Leo-
nas, Milda Jr.—701 N. Penn.
St., Indianapolis, Ind.

Žukauskas, Izidorius, Ona,
Aldona—West Mountain, Nau-
gastuck, Conn.

Gūdaitis, Kristupas, Elžė,
Aldona — 10149 Wentworth
Ave., Chicago 28, Ill.

LIETUVIAI ATVAŽIUOJA IŠ ITALIJOS

1949 m. lapkričio 21 d. laivu
"Marine Jumper" iš Italijos į
New Yorką atvyksta šie lietu-
viai tremtiniai:

Asevišius, Juozas. Jis apsi-
stos 85 Vicman St., Waterbury,
Conn.

Burzdičius, Bronius — 9306
Broad St., Detroit, Mich.

Gineitis, Kazys—7320 South
Talman Ave., Chicago, Ill.

Gaidis, Petras—30 Branks
St., Brockton, Mass.

Janulevičius, Teofilius, Albi-
na, Petras—454 Broad Street,
Hartford 6, Conn.

Kausaitė, Kazimiera—1320
Crescent St., Park Ridge, Ill.

Narsčius, Kazys—17593 Mo-
nica Ave., Detroit, Mich.

Pukšrys, Romanas—Franciscan
Monastery, Kennebunk-
port, Ma.

Tallat-Kelpša, Eduardas, Er-
nesta, Florian—1716 W. Gar-
field Blvd., Chicago, Ill.

Užsienienis, Bronius—4618 S.
Paulina St., Chicago 9, Ill.

Vaškys, Petras—7638 Buist
Ave., Philadelphia, Pa.

Gedvila, Petras—Great Falls,
Montana.

Geiščiūnas, Francisiskus —
Great Falls, Montana.

Slapšys, Edward—102-79 So.
State St., Chicago, Ill.

BALF Imigracijos Komitetas.

Graikai mokysis kraštą valdyti

WASHINGTON, D. C., lapkr. 22 d. — Graikų valdžia pasiun-
tė į JAV 12 pareigūnų, kad
galėtų pasimokyti krašto rei-
kalus tvarkyti.

Graikai nori vietoje patirti,
kaip tvarkomi visi ūkio ir val-
stybės reikalai. Ypatingo dė-
mesio jie nori kreipti į atskai-
tomybę.

Dabartiniai graikų valdžios
papročiai yra atgyvenę. Grai-
kai nori rasti geresnius meto-
dus atskaitomybei ir visuome-
nės reikalų tvarkymui.

Somaliečiai gins savo teises

NAIROBI, Kenya, lapkr. 22
d. — Jei italai bandytų pa-
vergti Somaliją, tai prasidės
karas, — tvirtina britų žval-
gybos karininkas, turįs tikslų
informaciją apie vietos gyven-
tojų nuotaikas.

Jungtinės Tautos nutarė
duoti Somalijai nepriklausomy-
bę 1960-tais metais. Tuo tar-
pu protektoratas patikėtas Ita-
lijai. Be to, protektoratą pri-
žiūrės Egipto, Kolombijos ir
Filipinų atstovai.

Somaliečiai neneknia italų.
Bijoma, kad nepasidėtų nera-
mumai. Britas tvirtina, kad So-
malijoj dar ir šiandien yra daug
ginkluotų.

Byrnes kritikuoja administraciją

BILOXI, Miss., lapkr. 22 d.
— Buvęs valstybės sekreto-
rius James F. Byrnes kritikuo-
ja prezidento Trumano admi-
nistraciją.

Jam atrodo, kad valstybės
išlaidos turėtų būti smarkiai
apkarpytos. Kalbos metu Byr-
nes pareiškė, kad ateinančiais
metais jis rengiasi kandida-
tuoti į South Carolina valsty-
bės gubernatorių.

Byrnes sako, kad šiandien
bankai turi pinigų, dirbtuvės
dirba, žmonės geriau apsiren-
gė ir pavalgė. Jei dabar val-
stybės biudžetas nebus subaian-
suotas, tai vargu kada jis bus.

Norvegai rado nukritusį lėktuvą

OSLO, Norvegija, lapkr. 22
d. — Norvegai šiandien rado
olandų lėktuvą, vežusį 28 ser-
gančius žydus.

Pranešimas sako, kad išliko
gyvas tik vienas vaikas. Lėk-
tuvas nukrito 30 mylių at-
stumoje nuo sostinės. Lėktuvo
nosis sumaigyta, bet uodega
sveika. Šiandien iš lėktuvo iš-
imtas 31 lavonas.

Gyvas išlikęs vaikas nuvež-
tas į Drammen ligoninę. Tvir-
tinama, kad 11 metų berniuk-
as pasveik. Nelaimės metu
žuvo du jo broliai ir sesuo.
Norvegai rado jį lėktuvo uode-
goje, apsigaubusį nuo šalčio.

—Didžiosios Britanijos ir
Prancūzijos valdžios teirasis
apie Angus Ward likimą.

Nori būti gubernatorium

James Roosevelt (centre) nori būti Kalifornijos gubernatorium. Jis tariasi su advokatu J. Ray Files ir demokratų partijos kongresmanu Chet Holifield. Rooseveltas apvažiuo valstybę, pasitarė su įtakingaisiais demokratais ir nutarė kandidatuoti į gubernatorių.

VENGRŲ VALDŽIA AREŠTAVO JAV BIZNIERIŲ ROBERT A. VOGELER

Bulgarijoje komunistai verčia žmones
klauptis prieš G. Dimitrovo kapą

BUDAPESTAS, Vengrija, lapkr. 22 d. — Vengrų valdžia
šiandien paskelbė, kad Robert A. Vogeler, "International Tele-
phone & Telegraph Co." atstovas, suimtas. Vakar valdžia sakė,
kad ji nieko nežinanti apie Vogelers, o šiandien paskelbtas prane-
šimas sako, kad jis prisipažinęs prieš šnipinėjimo. Vengrų val-
džia sudarys jam teismą už šnipinėjimą ir sabotažo organizavi-
mą.

Robert Vogeler dingio praėjusį penktadienį. Ryte jis buvo
JAV ambasadoje, kalbėjosi su atsakingais pareigūnais ir prane-
šė, kad išvažiuoja į Vieną. Sutartu laiku jam nepasirodžius
Vienoje, žmona tuojau pamanė, kad vengrų policija jį bus su-
laikiusi. Mrs. Lucille Vogeler pareiškė, kad ji nušausianti pirmą
sovietų generolą, jei komunistai nepaleis josios vyro iš Ven-
grijos.

VENGRAI SUEME DU BRITŲ BIZNIERIUS

Slapta vengrų policija suėmė
britų pilietį Edgar Sanders,
kuris tvarkė tarptautinės tele-
fono bendrovės reikalus, ir
Imre Geiger, "Standard Elec-
tric Co." direktorių.

Šiandien paskelbtas praneši-
mas sako, kad Imre Geiger no-
rėjęs nelegaliai peržengti sie-
ną. Geiger prisipažinęs prieš
šnipinėjimo, jis suorganizavęs
visą šnipinėjimo tinklą.

Geiger pareiškęs, kad šnipi-
nėjimo ir sabotažo darbas
seniai buvo vedamas. Suimtuos-
ius teis "liaudies teismas".

Verčia klauptis prieš Dimitrovo kapą

KAIRAS, Egiptas, lapkr. 22
d. — Bulgarijoj įvyko "Tarp-
tautinės Studentų Sąjungos"
suvažiavimas, kuriame dalyva-
vo amerikiečiai.

Sofijoje delegatams buvo pa-
rodytos įdomesnės vietos. Pa-
rodytas ir Maskvoj mirusio
Georgi Dimitrovo kapas. Kom-
unistai reikalavo, kad užsien-
iečiai atsiklaupyt prieš Dimi-
trovo kapą, bet kai kurie at-
sisakė.

Chicago mokytojų kolegija
baigusi Patricia Baker atsisa-
kė klauptis.

JUGOSLAVŲ NEISILEIDO Į SUVAŽIAVIMĄ

Suvažiavime kilo triukšmas,
kai Skandinavijos ir britų kō-
munistuojantieji studentai pra-
dėjo protestuoti prieš Jugosla-

Vėliausios žinios

—Kolumbijos liberalai kvie-
čia gyventojus nedalyvauti sek-
madienio rinkimuose. Į prezi-
dentus kandidatuoja tikrai vienas
konservatorių partijos kandi-
datas, nėra spaudos ir rinkimū
laisvės, krašte paskelbtas
karo stovis.

—Trumanas kviečia į Wa-
shingtoną suvažiavusius atsto-
vus praveisti tokią pačią revoliu-
ciją savo kraštuose, kokią
pravedė Amerikos fermeriai,
kurie kiekvieną metų pagamina
vis daugiau ir daugiau maisto.

—Valstybės departamentas
gavo žinią, kad konsulas An-
gus Ward yra teisiamas Muk-
dene. Kartu su juo teisiami kiti
trys tarnautojai.

—Manoma, kad komunistai,
nuteisę Angus Ward, įsakys
jam išvažiuoti iš Kinijos. Kom-
unistai nori sukompromituoti
konsulą visuomenės akyse, o
vėliau jį išsiųsti.

—Profesinės darbininkų są-
jungos paskelbė streiką penk-
tadieniui. Prancūzai reikalau-
ja didesnių algų, kurias dabar-
tinė valdžia prižadėjo sutvar-
kyti.

—Harry Bridges advokatas
Hallinan vakar nuteistas 6 mė-
nesiams kalėjimo už teismo
neklusumą. Teisėjas Harris pa-
sakė labai ilgą pamokslą ir lie-
pė tuojau suimti advokatą ir
nuvesti į kalėjimą.

Panamoj opozicija gana stipri

PANAMA, sostinė, lapkr. 22
d. — Sekmadienį Roberto Chia-
ri buvo prisaikdintas preziden-
to pareigoms.

Vakar atstatydamo švieti-
mo ministeris Jose I. Fabrega
ir užsienio ministeris Samuel
Lewis. Jiedu pareikalavo, kad
naujas prezidentas atstatytų
kyšius ėmusį policijos vadą.

Panamos parlamentas pa-
tvirtino pakaitas. Iš 42 atsto-
vų, 22 pasisakė už naują pre-
zidentą. Sekmadienį policijos
vadas Remon sutraukė savo
jėgas prie prezidentūros ir pri-
vertė prezidentą Chanis atsi-
statydingi.

—Čekoslovakijos teisėjai pa-
sižadėjo studijuoti leninizmą ir
remti komunistinę valdžią.

"N." Adm.

KOMUNISTAI SKELBIA, KAD ANGUS WARD KONSPIRAVĖS PRIEŠ VALDŽIĄ

Britai nepripažins komunistų valdžios, kol
konsulas ir bendradarbiai nebus laisvi

NEW YORK, N. Y., lapkr. 22
d. — Peipingo radijo stotis
šiandien paskelbė, kad Angus
Ward yra kriminalistas ir kurs-
tytojas prieš "liaudies valdžią".
Mukdene suimtam JAV konsu-
lui bus suruoštas teismas, o
šiomis dienomis bus paskelbtas
sprendimas.

Tik vakar valstybės depar-
tamentas išsiuntinėjo 30-čiai
valstybių raštą, kuriame pra-
šė daryti spaudimą į Kinijos
komunistus, kad greičiau iš-
leistų Angus Ward ir kitus
suimtus pareigūnus. JAV val-
džia kreipėsi ir į Sovietų Są-
jungą, kad ji padarytų įtakos
į Kinijos komunistus.

Pranešimas iš Londono sa-
ko, kad Didžiajai Britanijai
bus labai sunku pripažinti Ki-
nijos komunistų valdžią de
facto, kol nebus paleistas JAV
konsulas Angus Ward ir trys
jo bendradarbiai. Britai yra
linkę pripažinti Kinijos komu-
nistus, bet negalės su jais san-
tykiuoti, jei komunistai nepri-
pažįsta pagrindinių diplomati-
nių normų.

HONG KONG, Kinija, lapk.
22 d. — Šiandien iš Hong Kon-
gą atskrido vicepremjeras Chu
Chia-hwa. Jis atsivežė marša-
lo Chiang laišką, kuriame pra-
šomas prezidentas Li tuojau
grįžti į Chungkingą. Gen. Li
panėgė žinias, esą jis planuo-
ja susidaryti trečią kiniečių
partiją, kovojančią prieš kom-
unistus ir kuomintango šali-
ninkus.

—Kolumbijos liberalai kvie-
čia gyventojus nedalyvauti sek-
madienio rinkimuose. Į prezi-
dentus kandidatuoja tikrai vienas
konservatorių partijos kandi-
datas, nėra spaudos ir rinkimū
laisvės, krašte paskelbtas
karo stovis.

—Trumanas kviečia į Wa-
shingtoną suvažiavusius atsto-
vus praveisti tokią pačią revoliu-
ciją savo kraštuose, kokią
pravedė Amerikos fermeriai,
kurie kiekvieną metų pagamina
vis daugiau ir daugiau maisto.

—Valstybės departamentas
gavo žinią, kad konsulas An-
gus Ward yra teisiamas Muk-
dene. Kartu su juo teisiami kiti
trys tarnautojai.

RUSAI LAUŽO SUSITARIMĄ BERLYNO BLOKADAI PANAIKINTI

Sovietų atstovai sulauko ir tikrina iš
vakarų Berlyno einantį paštą

BERLYNAS, lapkr. 22 d. —
Britų karo vadovybė šiandien
įteikė rusams labai griežtą pro-
testą dėl blokados.

Pavasarij sovietų valdžia pa-
sižadėjo atsukti Berlyno blo-
kadą, o dabar ji ir vėl lauzo
susitarimą. Rusai buvo pasiža-
dėję neliesti į Berlyną ir iš
Berlyno einančio pašto, tuo
tarpu sovietų atstovai sulaukė
ir tikrina laiškus.

Britų karo vadas pranešė
rusams, kad panašių dalykų jis
netoleruos.

Italijos bežemiai grobia žemę

CATANIA, Italija, lapkr. 22
d. — Pirmadienį 12,000 beže-
mių ir mažesnių italų pagro-
bė Catanijos srityje dirvonuo-
jančius didžiausius žemės plo-
tus.

Italų valdžia šiandien įsakė
bežemiams trauktis, neliesti
svetimos žemės, bet jie neklau-
so. Valdžia seniai kalba apie
žemės reformą, bet iki šio me-
to šis reikalas dar nesutvar-
kytas.

Ūkininkai yra pasiruošę dirb-
ti dirvonuojančias žemes, bet
dar nepravesti reikalingi įsta-
tymai ir negautos valdžios in-
strukcijos.

—"Kaiser-Frazer" korporaci-
ja sutiko mokėti darbininkams
pensijas.

Whittaker Chambers baigia liudyti

NEW YORK, N. Y., lapkr.
22 d. — Whittaker Chambers
vakar vakare baigė liudyti Al-
ger Hiss byloje.

Teismui jis pareiškė, kad
Hiss glaudžiai bendradarbiavęs
su sovietų šnipu Peters ir pulk.
Bykov. Komunistų tarpe Hiss
buvo vadinamas "Der Advoka-
t".

Chambers tvirtina, kad be
sovietų agentų žinios Hiss ne-
darys jokie žingsnio. Tikrai su
rusų žinia jis persikėlęs į val-
stybės departamentą, o iš ten
vėliau jiems teikęs žinias.

NORĖJĖS LEISTI HISSUI SUSIPRASTI

Hisso advokatas užklausė
Chambers, kodėl jis taip ilgai
laikęs svarbius dokumentų nuo-
rašus, nekėles jų aikštėn.

Chambers atsakęs, kad jis
norėjęs leisti Hissui susipras-
ti. Reikalingas laikas komuniz-
mui atsikratyti, aiškina Cham-
bers. Jis kalbėjėsis su Hissu
ir manęs, kad laikui bėgant ir
Hiss nutrauktis su jais ry-
šius.

—Rumunijoje prasidėjo nau-
jas valdžios pareigūnų valy-
mas. Teisman traukiami auk-
šti pareigūnai. Vienas jų yra
karo žvalgybos viršininko pa-
vaduotojas.

DOMAS VELICKA

SANTVARO VISUOMENINĖ LYRIKA

Antrąjį Santvaro lyrikos skyrių sudaro visuomeninių rūpesčių poezija. Šio turinio eilėraščių čia randame apie 58, kas sudaro apie 20% jo kūrybos. Pirmojo lyrikos knygoj šios plotmės motyvų beveik nerandame, bet antrojo — "Pakalnių debesyse" — socialiniai klausimai išskyla visu atstrumu. Tačiau šių klausimų sprendime Santvaras nėra kurios nors nuskriaustųjų grupės interesų gynėjas bei jų užtarėjas. Socialinių atžvilgiu jam visi yra lygūs broliai. Jis vienodai lygiai siejosi dėl kiekvieno nelaimės, o teisingumo principus pažeidus, jis vienodai bara kiekvieną: ministrą ir eilinį pilietį, kunigą ir zakristijoną, generolą ir elgetą. Santvaro socialiniai jausmai išplaukia iš jo pasauližiūros vientisumo jausmo, iš jo įsitikinimų. Todėl šios plotmės motyvai Santvaro kūryboj organiška yra susiję su religiniais, patriotiniais ir moraliniais motyvais.

"Pakalnių debesų" Santvaras stačiai publicistiškai susirūpinęs visuomenės taisyumu, jos pažangumu bei gerove, tik besaikis žmogaus palinkimas į materializmą bei gobšumą kiudo tai pažangai reikščių:

"Yra takai ir vieškeliai į Eldoradą,
I saulę, ir žvaigždes...
Tiktai naujų pasaulių atrodėjai jų nerado —
Apako jie užtikę aukso kalades."
(Pakalnių debesys, 12 psl.)

O dvasinis žmogaus apakimas veda prie socialinės neapykantos bei nesantaikos:

"Ir plinta tvaikas, sutemos ir berniai,
Ir statomi vingiuoti ir sukti keliai...
Dangun nenuskrenda šauksmai bedvasiai ir
besparniai,
I diendaržius ir i sodus nesukria spinduliai."
(Ten pat)

Dvasinis apakimas, nesantaika, sukturnas ir visoks arvizmas yra pagrindiniai pažangos stabdžiai. Todėl poetas, būdamas patriotas idealistas, negali nepriminti tai ir eiliniams piliečiams ir ministrai:

"Praėjo nerimo ir darbo metai,
O ką mes turime apieistame svirne?
Nežinomas likimas gal nedaliai keta,
O mes paskendome saldžių reginių vyne.
Daug kas kaip sekalas pakilti nori
Lig giedančių žvaigždžių ir daujų,
Bet snaudžianti dvasia tur baisy svorį
Ir polėkiai palūža nepasiekę debesų..."
(Zaidimai, 50 psl.)

Idealisto Santvaro socialiniai santykiai su visuomene, tiksliau su minia, kaip matome, yra gana aštrai ir nenuoširdūs. Tą santykių aštrumą jau esame pastebėję ir "Saulėtekio maldose", kur poetas labiau pergyvena idealizmo problemą, negu socialinius reiškinius. Masė ten vadinama naiviąja minia, o "Pakalnių debesyse" jai duotas snaudžiančios dvasios vardas. Tos snaudžiančios dvasios negerovių tvaikas ir priverčia poetą nutraukti santykius su minia. Nuo savo principų kalno poetas stebi tą minią toliau, kas vyksta snaudžiančios dvasios pakalnėse. O ten —

"Pakalnes, lygumas ir klonius
Užklojo debesų kalnai.
Atrodo, kad viršukalnės saulėtos ir malonios
Bus neužmatomos ir nepasiekiamos jau amžinai."
(Pakalnių debesys, 11 psl.)

"Siūbuoja ežerai, upokšniai kriokliai,
Bet nēr stiklinės vandens keleiviai.
Krauju ir prakaitu, ir pamazgom užlieti
Visi laukų šaltiniai, visos upės kreivos."
(Sielvarto giesmės, 23 psl.)

Snaudžiančios dvasios tvaikas tose pakalnėse sklinda iš visų visuomenės sluogsnų bei luomų: iš pirklių, iš motinų, iš bažnytininkų etc.:

"Paskui aukso jautį bėgo žmonės
Vieškeliais, paežerėm ir paupiais.
Netgi Dievo namuose nerado nieks malonės,
Jeigu negalėjo pasikvėpinti smilkalais kvapiais.
Aukšą garbino visit:
Ir zakristijonai, ir kilmingi kunigai.
Viešpaties įstatymo dvasia šviesi —
Tai tik lobiu prisiplėšti nagai."
(Dienos prieš Teismą, 80 psl.)

Toks teisingumo principo pažeidimas negali poeto negraudinti. Nors:

"Nenoriu aš dainuoti apie skausmą ir nevilį,
Norėčiau, kad mus laimintų šviesa,
Bet debesys nesiliauja kilti —
Pro langus smelkiasi drėgnumas ir tamsa."
(Pakalnių debesys, 12 psl.)

Sielvarto giesmėmis nebeįveikdamas išblaškyti to sklindančio tvaiko, poetas, prisiminęs liūdną Babilono likimą, pakalnių miniai pradeda grasinti Paskutiniojo Teismo.

Cikle "Dienos prieš Teismą", surašęs visą socialinių bei moralinių nuodėmių katalogą, poetas rūščiu ir smerkiančiu žo-

džiū pranašauja neišvengiamą atsakingumą už jas:

"Nuo erezijų, nuo paklydimų
Ir nuo pikto daigo —
Galvos jau seniai sumišo ir apsvaigo.
Sielos ištuštėjo, kaip koriai išmirusio bityno,
Nes vien prietarais ir pžemių derva save maitino.
Vieną Tiesą, Vieną Valdžią
Ir Vieną Meilę —
Žmonės pavertė i barnių ir kivirėjų eilę.
Kaip naikinantis siautimas vėjo
Atsiskaitymo diena pakilt turėjo.
Apgavikų iškabos nupliko
Zuvo melo ir klastos lizdai,
Ir sugrūt bendron eilėn sutiko
Ponai, vargšai ir vadai.
Vėjai aikštėm laksto šuoliais,
Vėjai blogo knyga varto.
Niekšai, sukčiai ir šykštuoliai
Viską teikię palikt už vartų."
(Dienos prieš Teismą, 69, 70, 79 psl.)

Šiame cikle Santvaras pasirodo, kaip piktas pranašas ir socialinis revoliucionierius, kovojąs dėl krikščioniškojo socializmo principų, kurie yra tokie pat seni, kaip ir pati Dešimties Dievo įsakymų lentelė. Esmėje čia nieko nauja neįnešdamas, Santvaras šiuo ciklu, tarytum geležiniu šepėčiu, tik valo šimtmečių dulkes nuo Dekalogo lentelės, rodydamas ir pirkliui, ir kunigui, ir zakristijonui, kur yra moralės idealas, — kad pagrindinis žmogaus gyvenimo tikslas yra ne auksas, dėl kurio jis šiose pakalnėse vargsta, dūsta ir užtrokšta.

Kiek žmogui reikalingas turtas, randame atsakymą kitame eilėraščių cikle "Našlaitė":

"Nei žaislų, nei rankų švelnesnių — ak, ji neturi nieko,
Ją aprengia tu, kas jau nuo kitų lieka —
O širdis ir akys trokšta
Kilti i šviesos ir laimės bokštą —
Toli matyti..."
(Našlaitė, 90 psl.)

Vadinas, pagal šį principą turtas žmogui reikalingas tiek, kaip būtinas medžiaginis pagrindas jo laikinajai egzistencijai kurti bei palaikyti. Todėl kiekvienas individas turi neginčijamą prigimtine teise i turtą, kad jis galėtų, anot poeto, kilti i šviesos, ir laimės bokštą — toli matyti. Jei žmogus to negali siekti, dėl to yra kalta visuomenė ir jos santvarka. Ten, matyt, "Viešpaties įstatymo dvasia šviesi" yra paversta "tik lobiu prisiplėšti nagais".

Tokį krikščioniškojo socializmo principo piktnaudojimą Santvaras pasmerkia "Paskutiniojo Teismo". Šio teismo kaltinimai, aišku, daugelį gali būti nemalonūs, bet vis dėlto aktualūs ir reikalaujant tam tikrų socialinių reformų.

Be kitų socialinių nusikaltėlių, šio teismo kaltinamųjų aktu Santvaras skaudžiai pakaltina egoistiniu materializmu, gobšumu, ir bažnytininkus — kunigus, nes ir jie garbina aukso jautį. O "Dievo namuose nerado nieks malonės, jeigu negalėjo pasikvėpinti smilkalais kvapiais".

Šiuo piktu kaltinimu, vietomis išviršančiu pikta satyra, Santvaras ne dviprasmiškai primena bažnytininkams pribrendusį laiką socialinės krikščionybės revizijai.

Be Santvaro, vėliau ši klausimą jautriau yra kėlę Antanas Macėina³⁴⁾ ir kun. Povilas Jakas³⁵⁾. Tokiu būdu tame socialiniame sąjūdyje, kurį galėtume pavadinti neokrikščionizmo vardu, girdime ir poeto Santvaro balsą.

Santvaro socialinio teisingumo balsas, išsuktas tikrovės faktų, remiasi šventojo Rašto mintimis. Ciklo "Dienos prieš Teismą" ir pati vaizdų architekonika primena Šv. Jono Evangelijos apokalipsinius vaizdus. Tai Šv. Rašto minčių interpretacija ano meto tikrovės akivaizdoje. "Giesmėse apie saulę ir sielą", be gobšumo motyvo perkurtų temų (Daina apie auksą, 81 psl., Gimimo giesmė, 93 psl., Prie upių, 97 psl.), poetas smulkiau paliečia ir kitokių socialinių negerovių reiškinius: pavydą (Abelis, 90 psl., Pavydas, 83 psl.), girtuokliavimą (Vyno taurė, 85 psl.).

Nors jau trejetas metų prasilinkę po Paskutiniojo Teismo priminimo, tačiau pakalnių minia, matyt, nē nestabtelėjusi nuėjo ir toliau dainuodama paskui aukso jautį, jei poetas dar graudesne elegija skundžiasi:

"Dainuoja, gaudžia, klega pagiriai,
Ir šoka miestuose minia aplinkui aukso staba —
Gal tik bitelė, medų nesėdama, ir vyturiai
Pamato, kas atvožia Kristaus grabą..."
(Prie upių, 98 psl.)

34) Socialinis teisingumas. Kaunas, 1938.
35) Socialinė krikščionybė. Kaunas, 1939 (?).

Bet pakalnių minia pro "karčiamos" langą to nemato, nes ji apsvaigusi šoka aplink aukso stabą:

"Gaudė, užė, klykė karčiama —
Gėrė draugės ir draugai...
Verkė ir dejavo mylima,
Kekėm krovėsi vargai..."

Liūdesiui ir skausmui paskandint —
Tu platybų neturi...
Liūdesiui ir skausmui panardint
Jūrų marių vidury..."
(Vyno taurė, 96 psl.)

Šalia egoizmo, bedvasiškumo, beidėjiskumo, tose alegorinėse pakalnėse esama ir seksualinio palaidumo, šeiminių pakrikimo ir kitokių amoraliųjų žaidų.

Matydamas moralinio idealo stoką, Santvaras dažnai nebetenka net lyrinės pusiausvyros ir pereina i aštrų visuomenės puolimą. Bardamas palaidūnė seserį, vietomis, galima sakyti, poetas ir su žodžiais nebesiskaito:

"Aušra spindėdama per stogus lekia,
O tu — pasienyje guli girta —
Ak, moterie, šėtonas tavo sielos jau nepirkto —
Ar girios pūzdros tu verta?"

Kai paukščiai miega susiglaude,
Kai vėjai nardo po žydriū erdvį stiklu, —
I miesto gatvę išėjai grožiū prekiauti
Ir smuklėj šokti ant stalų..."
(Giesmės, 88 psl.)

Tokia pat aštria forma Santvaras puola ir pažeidusius šeimos ištikimybės principą:

"Nerasi mylimos ne veidmainės,
Nerasi ir pačios, nelankiusios vaišingojo kaimyno.
Kvatok, pasileidime, rūtom ir jurginaiš padabintas,
Naktis graži — net mėnesį dangių pasikabino!"
(P. D., 24 psl.)

Nors ne vienoje vietoje moteriai bei motinai Santvaras poezijoje daug garbių ir šiltų jausmų pareiškia, daug pagarbos parodyta, bet esama ir tokių motinų bei moterų, kurioms poetas negali susilaikyti ir pikčiausio žodžio nepasakęs:

"Tyliai raudančios nekaltos kankinės,
Kurias saldžiuoju motinos vardu vadina,
Neverkite, kad debarties laivais išplaukė —
Jūs kūdikiai pasiskandina."

Vėjai gena šėdus debesų rikiuotė
Dar vis su lietuimi ir su griūstiniais...
Nereikia nusimint, kad žemės asloje sugriautoj
Nedžiūsta purvas ir užnuodyti šaltiniai..."
(P. D., 27 psl.)

O cikle "Dienos prieš Teismą", tame visų nuodėmių kataloge, randame piktesnių ir skaudesnių priekaištų dėl motinystės šventumo pažeidimo. Čia joms, kaip ir kitiems, taip pat surašytas nemalonus kaltinamasis aktas:

"Taip laukuos paklydęs vaikas sudejavo: —
Mama! Mama!
Kurgi dingto tavo veidas, kurgi kelias tavo?
Kazin koks beširdis jam atsakė:
Jau seniai mamos nėra —
Žvėrys pusrūčiams paplovė.
Ir sukniubo kūdikio dvasia bekūnė,
Ir šuo išalkęs ėmė graužti jo alkūnę (? D.V.).
Nēr kam pult ugnį,
Nēr kam ginti savo vaiką.
Pro siaubingą bildešį ir tvaiką
Viskas grius žemyn.
Na, ir kam net motina,
Jei jinai daugiau negimdo —
Jei tik geidulius tesotina?"
(P. D., 73 psl.)

Nuo moters ir šeimos dorovinių klausimų poetas vėliau pereina prie asmens moralės apskritai. "Giesmėse apie saulę ir sielą", eilėrašty "Kūno pasmerkimas", randame surašytą visą amoraliųjų piktybių sintezę:

"Dėl blizgesio buities —
Našlaitį nuskriaudi, palauži sakratėlę —
Apleidi tėviškę, sulaužai priesaiką,
Parduodi velniui ir išganymą ir vėlę...
Tavajam žvilgsnyje rytų šviesa,
Širdis dažnai kartoja atgailą ir maldą —
Bet gomury slepi nuodus ir tulžį —
Gražiausiam paupy keiksmas ir ištvirkimo žodžiai alda..."
(Giesmės, 104 psl.)

Asmuo be moralinio idealo kartu yra ir be kūrybinės energijos, bedvasis, kuriam gali klestėti visos čia išvardytos piktybės. Nuo to kenčia visuomenė, tauta. Moralinių direktyvų sušlavimas Santvaro visuomenėje skaudžiai jaučiamas tiek pavienio individo, tiek šeimos gyvenime.

Greta visų socialinių negerovių poetas mato, jog pakalnių minia yra gerokai kryptelėjusi ir i militarizmą. Todėl Kalėdų rytą, Taikos Karaliaus gimimo progą, jis primena tai generolui:

"Ne rudenio audra palaužė girios medį,
Ir verkiantį žilviti apšermojo — ne šarma...
Tai sviedinio skeveldra parbloškė vienturtį sūnų —"

MIKAS ŠILEIKIS — Prieplauka (Aliejus)

Kastytis Gliuda

MENESIENA

Palukėk, mergužele,
Neskubėkį namo —
Mėnesienoj, lyg gėlės,
Žydi kožnas akmuo.

Seno sodo šešėlius,
Žiū, sidabro, oi kiek —
Palukėk, mergužele,
Nuo vartelių nebėk!

Tavo akys — verpetai;
Jų gelmėj spindesys;
Po blakstienomis matos
Paslapčių ilgesys.

Tavo lūpos, kaip rožės;
Tavo balsas — daina;
Tavo profilio grožis,
Kaip žuvėdrų sparnai.

Palukėk, nebijoki;
Eiki, nieks negirdės;
Va, lakštingala suokia
Apsvaiginta nakties.

Žiū, kaip ūkanos dūmas
Glosto sodo klevus;
Tavo eismo lengvumas
Neregėtai žavus.

Žiū, kaip žėri po kojom
Ant žolės deimantai —
Juk abudu svajojam
Pamyliėti karštai.

Duoki ranką, skubėkim
Mėnesienos keliais;
Laimės žavesio siekim
Po žalsvais spinduliais.

Vai pamirški kasdieną,
Pagyvenki sapnais —
Juk prieš mus mėnesienoj
Laimė kyta kalnais.

Grįžta pasakų pilys,
Trubadūro daina —
Ko taip trokšta, taip vylis
Mūsų meilė sena.

O, atmint, mergužele,
Tuos turnyrų laikus —
Tu man mesdavai gėlę
Ir, dar, žvilgsnius lakius.

Tu buvai ten markiza,
Aš — varguolis karys;
O likimo kaprizas,
O dalužė žiauri!

Ir pro tavo vėduoklę
Ir pro mano šarvus,
Mūsų žvilgsnių sūpuoklę
Toks artumas drovus!
Mūsų meilė žydėjo
Ilgesinguos sapnuos —
O gyvenimas skriejo
Po sparnu; niekados.

Štai vėl grįžo laimužė
Po mirazo sapnų —
Siganakt mudu meilužiai
Trubadūro dainų...

O išėik, mergužele,
O išėik su manim —
Seno sodo šešėliai
Dvelkia mums paslaptim.

Tai motina pražilo mylimo vaikelio verkdam...
Pro kalno kauburį varpų giesmė atskrido —
Ramybė ir talka šiandiena, broliai! —
Ak, kalviui leiski grįžti kalvėn, o piemeniui stoneiėn —
Kalėdų rytas jau, Kalėdų rytas, generole...
(Kalėdų rytas, generole, 109 psl.)
(Tęsinys sekančiam numerį)

Nadas Rastenis

APIE ATŽADĖTOJĄ ASIŪLĄ

Skaitydamas Dr. Kazio Griniaus straipsnį "Apie gyvačių dievaitį Atžingį" ir nužadėjim mus nuo roplių-šliužų nuodų, atsiminiau, kad ir aš buvau išmokin tas "atžadėjimo".

Kai aš buvau kokios keturiolikos metų artojas, vasarą man pradėjo labai niežėti kūnas, ir nuo kasymosi per visą kūną iššoko pupos didumo guzeliai. Namiškiai nusprendė, kad mane gyvatė bus įkandusi, ir liepė eiti pas atžadėtoją, kuris gyveno nedideliame Pelegrindos kaime, mūsų lauko gale.

Atžadėtojas mane "atžadėjo" ir liepė, gelbės ar negelbės, po trijų dienų pas jį sugrįžti.

Už dienos niežėjimas ir guzeliai dingo. Už trijų dienų aš nuėjau pas atžadėtoją. Jis man pasakė, kad jei būtų negelbėję, tai jis būtų daręs tolimesnį atžadėjimą, bet kai gelbėjo, tai jis paporo mane išmokyti atžadėjimo. Mat, pagal atžadėtojų tvarką (bent, tur būt, Pelegrindos apylinkėj) atžadėjimo paslaptis esą galima perduoti tik pirmam šeimos sūniui. Aš buvau pirmas šeimos sūnus, tai jis mane ir išmokino.

Reikia, manant apie įkąstą asmenį bei gyvūną, atkalbėti tris kartus po devynius, arba 27 kartus, šiuos žodžius:

"Aš Asiūlas,
Žodis priežodis,
Pribuk Panele švenciausią
Prie mano žodžio".

Ši malda man buvo neaiški ir tas Asiūlas — negirdėtas. Tai pagoniškų ir krikščioniškų sąvokų maišymas. Tokia jau yra atžadėtojų misterija.

Dargi jis man paaiškino: — Jei kandsi ne vaikinga, tai gelbsti trejų-devynerių maldos atkalbėjimais, bet jei vaikinga, tai negelbsti. Tuomet reikia paimti 27 žirnius, ant kiekvieno žirnio atkalbėti tą sakinį, ir supenėti žirnius įkąstam žmogui ar gyvuliui.

Aš porą kartų bandžiau tą maldą ant "įkąstų" asmenų. Abu kartu "pagelbėjo". Bet man ta profesija nepatiko, ir toliau aš jos nepraktikavau.

Atžadėjimais buvo madoje ne tik nuo šliužų įkandimo, bet ir nuo "rožės", "grizo" ir kitokių ligų.

Mano tėvas ilgai sirgo reumatizmu. Vežiojome mes jį pas gydytojus visoje mūsų apygardoje. Nuvežėm ir pas šnabždūnus.

Teko man būti su tėvu Igalinoje pas vieną šnabždūną. Kai jis savo lūšnoje, "atšnabždinėdamas", darė mistiškus ženklus ir po kampaus sukinėjosi, — viename kampe turėjo medinę dėžę, apdengtą maišo gabalu. Atžadėdamas, jis kelis kartus įkišo ranką į tą dėžę, joje kažkas šnypštė čirškė. Paskui jis išžengė pro duris, o aš prie tos misteriškos dėžės prišokau ir, pakėlęs maišą, pažiūrėjau.

Joje buvo seno laikrodžio mekanizmas. Mat, paprastai, laikrodis, prieš valandų mušimą, pradeda šniokšti. Laikrodžio mekanizme buvo viena ašelė su sparniukais. Pasukus mekanizmą, ji pradėdavo šniokšti ir šnypšti. Tai ir visa misterija.

Davė jis mano tėvui "užšnabždėto" vandens ir druskos. Tėvelis vartojo, bet negelbėjo.

Ar Asiūlas buvo Atžingio konkurentas, ar kas kitas, nežinau. Gydytojai Lietuvoje man aiškino, kad tie niežėjimai galėjo būti nuo vabzdžių bei amaro įkandimų, ar nuo bendros sveikatos stovio. Lietuvoje nebuvę piktanuodžių šliužų, todėl ir atžadėtojai galėjo "atžadėti".

DR. PETRO JONIKO PASKAITA

Chicagos Literatūros Draugija ruošia paskaitą šių metų gruodžio 4 dieną.

Dr. Petras Jonikas kalbės tokia tema: "LIETUVIŲ KALBA IR JOS VERTE".

Chicagos lietuviai turės progos išgirsti daug liuanistikos srityje dirbusį mokslininką.

Pranešame iš anksto, kad lietuvių kalba besidomį žmonės nepasizadėtų minėtą dieną vykti į mažavertes sueigas.

Chicagos Literatūros Draugija.

Kanados Lietuvių Žinios

TAUTOS GENGSTERIAI ISLENDIA IŠ PO KAUKIŲ

Rašo Vacius Venckus

Kanados komunistų lietuviška mazgotė „Liaudies Balsas“ džiūgaujama, kad ir iš dypukų tarpo atsiranda susipratusių, kurie atsimeta nuo „fašistinio dumblo“ ir aktyviai jungiasi į „pažangiųjų žmonių“ tarpą (ar ne tikriau pasakyti į tautos išdavikų tarpą? VV.), pranešiuojasi ir nuosirdžiai remia „Liaudies Balsą“.

„Liaudies Balsas“ savo džiūgavimuose smarkiai apsirinka, sakydamas, kad tokie tipeliai atsimeta nuo „fašistų“. Jie niekad nėra bendravę su tariamais fašistais ir jiems tautos laisvę išlaikyti visiškai nerūpėjo, bet atvirščiai. Tai permirkę tautos išdavikų — Paleckiu, Yly, Bimbų, Mizarų ir kitų Lietuvos duobkasių — sėbrai. Labai gaila, kad tie nužmogęję sėbrai nepastebėti prasmuko pro CIC komisiją ir atvyko į Kanadą talkininkauti piktiems lietuvių tautos plėšikams, o tūkstančiai lietuvių, tikrų patriotų, dar ir dabar neša begalinį vargą Vokietijos sugriautų kareivinių pastogėse. Jie klausimas kiltų (ypatingai seniems ateiviams), kaip tie tautos išgamos pateko į vakarus, — atsakymas trumpas ir aiškus. Gal jie bėgo nuo tėvelio Stalino? Ne! Kaip gyvi pavyzdžiai liudija — tai pirmosios bolševikų okupacijos Lietuvos padūgnės, kurie išskėstomis rankomis kultivščiais bėgo pasitikti parnešamos į Lietuvą Stalino „saulutės“ ir visai tautai smurto ir vergijos retezūš, ir patys prisidėjo prie kruvino tautos naikinimo. Vokiečiams okupavus Lietuvą, tam tikras skaičius Stalino budelių, kurie nespėjo išnešti kudašius pas „tėvelį“, vokiečių buvo suzuklauti ir išvežti į darbus ar koncentracijos stovyklas. Vokietijai kapituliuavus, dalis tos rūšies kacetininkų nušvilpė ir išsivylė tėvelio Stalino sterblė, o kita dalis liko Vokietijoje paieškoti avantiūros arba slaptai terorizuoti ramius politinius pabėgėlius. Man pačiam už priklausymą Lietuvos rezistencijos po-

grindžiui teko tris metus kalėti įvairiuose nacių kacetuose ir kalėjimuose, todėl teko susipažinti ir su tais, kurie kalėjo už ištikimybę Kremliaus gruzinui. Nuo tų raudonų šuniukų teko girdėti visokių žiaurių išsireiškimų ir grasinimų lietuvių tautai. Girdi, „grįžę į Lietuvą vis tiek dar daugelį fašistų numersim kailius“ ir tt. ir tt. Ir iš tiesų, po vokiečių kapituliacijos labai daug tokių gengsterių išpyskėjo į Lietuvą išlieti kerštą savo gimtai žemei, kuri juos maifino ir išaugino, tikėdamosi turėsianti ištikimus vaikus. Pasilikusieji vakarų Vokiečių ličioje prisilpė prie DP stovyklų ir maskavosi, kaip niekam nieko... nes bijojo. Daugumas tokių slapukų išsiryškino jau ir Vokietijoje, organizuodamiesi į piktadarių-plėšikų gaujas ir terorizuodami nekaltą DP vardą. Žinoma, Kremlius už tuos darbus gerai apmokėdavo, o gal net ir „raudonosios žvaigždės“ ordenai buvo paskirti. Kada tokie sovietiški „herojai“ pakliūdavo į teisingumo rankas, tuomet „mielaširdingas“ tėvelis Stalinas pastarusius pasiimdavo savo globon, ir jie išsvengdavo sunkios bausmės už padarytus ramiems gyventojams dides skriaudas. Kadangi vakarų demokratinėse valstybėse laisvai leidžiama pasireikšti kiekvienai, reikalingai ar nereikalingai partijai, tai ir mūsdiškai išgamos patekė čia kartkartėmis nusima slapukų kaukę ir parodo savo tikrąjį veidą, tėsdami lietuvių tautos naikinimo darbą.

Kaip dabar „Liaudies Balsas“ teigia, velionis Varkulevičius, kuris buvo įstumtas į jūrą ir prigėrė, taip pat buvo „pažangiųjų“ ir pats pirmasis iš dypukų Kanadoje. Neturint iš tikrų šaltinių duomenų, o remiantis „Liaudies Balsu“ teigimu, gal būtų ir per drąsų velionį Varkulevičių smerkti. „Liaudies Balsui“, prisilaikant bolševikiškos taktikos, nieko nereiškia pameluoti. Kodėl apie velionį Varkulevičių nieko nerašė, kol jis buvo gyvas, o jo pavardė

Išsigelbėjusių Amerikos lakūnų būrys Hamilton ligoninėje kalbasi apie nusileidimą į Atlantą ir tris praleistas dienas. Lėktuvas, netekęs gazolino, buvo priverstas nusileisti į vandenyną. Tris dienas teko praleisti plūdėje, kol jie buvo surasti ir ištraukti iš vandens. Nelaimės metu žuvo du lakūnai, nesugebėję pasiekti plūdžių.

sumirgėjo net keliuose „Liaudies Balsu“ numeriuose tik tada, kai Varkulevičius buvo atsiskyręs su šiuo pasauliu. Čia ir gali būti tas šuo pakastas... Nes „Liaudies Balsas“ išspecializavę savintis negyvų žmonių pavardes ir jas panaudoti propagandai — šlykščiam žmonių mulkinimui. Mirusieji neatsikels ir nepasakys tiesos. Todėl galima prileisti, kad ir su velioniu Varkulevičium panašiai galėjo atsitikti.

Toliau „Liaudies Balsas“ rašo, kad vis dažniau atsilanko naujų lietuvių dypukų į „Liaudies Balsu“ redakciją, prašydami pagalbos.—Tai jį yra nachaliskas ir šlykščiausias melas. Nė vienas doras lietuvis nėjo ir neis pas garlintojus lietuvių tautos kruvinus budelius maldauti kokios nors pagalbos, nes vien pas garlintojus lietuvių tautos kruvinus budelius maldauti kokios nors pagalbos, nes jų rankose — tik kartuvių ir vė. Patekusiems į nelaimę lietuviams padėti yra pakankamai gerširdžių lietuvių patriotų. Taigi, čia „Liaudies Balsas“ perdaug žioplai atestuoją savo „kilnaširdiškumą“. Kas išdrįsta įžengti į „Liaudies Balsu“ redakciją — tas išdrįs pasidaryti savo tėvynės išgama. Tai „raudonosios žvaigždės kavalieriai“. Vienas tokių „kavaliarių“ savo šukšliastraipsnyje.—„Nuo Vilniaus iki Toronto“, kuris pekeliojamas „Liaudies Balsu“—aprašo savo vargus Lietuvoje. Jis rašo, kad lietuviški „žmogūdziai“, kurių žino net ir pavardės, šaudė iš tremiamosius iš Lietuvos žmones į vokiečių vergų stovyklas. Ar tai nemesti pasmerkima tokiam tautos iškrypėliui! Jei jis žino tų žmogūdzijų pavardes, kodėl neišdrįsta tam pačiam laikraštपालाई suminėti? Juk nė vienas žmogūdzys negali būti slepiamas. Jis turi savo nuopelnus atsiimti iš teisingumo organų. Čia aiškiai matosi, kaip šis gengsteris dvinlinkai susiriets meluoja ir galo nepakavoja. Galima spręsti ir iš to, kad net savo tikros pavardės nedrįsta pasirašyti. Demo-

kratiname krašte kiekvienas turi teisę rašyti: kritikuoti ir smerkti, jei turima tikslų duomenų, bet „Nuo Vilniaus iki Toronto“ pekelis tų duomenų neturi, todėl ir savo pavarde vengia išduoti Kanados lietuvių visuomenei, kad už akipleščišką melą ir moralinį terorą nepatektų į nemalonę, ar dar blogiau. Jo aprašymas ištiesai dvokia stalinberniavimu ir tėvynės duobkasiavimu. Kas yra bolševikiška, viskas gera ir miela.

Štai, pekelis kalba apie gitarą: girdi, vienas raudonarmietis padovanojo jo žmonai seną gitarą, bet tokią „vertingą“, kad niekur kitos tokios negautum. Tai, būtent, šią gitarą jis gavęs iš vienos suomės už išvadavimą iš Suomijos fašistinės vargijos. Pasakoja, kad minėta suomė buvo labai neturtinga ir turėjusi tik tą gitarą, kurią su sąsaramis prašė raudonarmietis priimti kaip dovaną už išvadavimą. Vėliau, padovanodamas pekelio žmonai, raudonarmietis prašė skambinant prisiminti, kad į šią gitarą yra sudėti trijų tautų jausmai — žmonių draugystės jausmai.

Tikriausiai tas mongolas tą gitarą išplėšė iš vargšės suomės ir į ją dabar sudėti ne tautų jausmai, bet tautų laisvės išplėštos širdys ir jų kančia.

Toliau pekelis vienoj vietoj mini, kad paliekant Lietuvą, visuose ešalonuose skambėjo „galingas“ internacionalas, kuris stiprino vilį ir ryžtą už bolševikų pergalę. Čia aiškiai nušviečia, kokiems lietuviams Lietuvoje nepriklausomybė buvo pragaras ir kokiems plačiai atvertos durys „Liaud. Balsu“ šiukšlyne.

Kiekvieno lietuvių patrioto būtina pareiga stroplai sekti ir sifruoti nelabuosis lietuvių tautos genesterius, ir kai išmūš laisvės valanda, jų nedovanotina nusikaltimą atskleisti prieš visos tautos teisimą.

Prieš raudonieji tipeliai liep-to galą!

RETOS IŠKILMĖS TORONTE

Š. m. lapkričio mėn. 12 d. Toronto skautų tuntas turėjo retą įvykį: čia apsilankė Lietuvos skautų įkūrėjas, vyr. sknt. Petras Jurgėla - Jurgėlevičius. Ta pačia proga pirmame skautinių judėjimo pasireiškusiame Šiaurinės Amerikos centre buvo numatyta įteikti Vyčio korporacijos garbės nario diplomą, kuris P. Jurgėlai vienbalsiai buvo pripažintas studentų skautų suvažiavime 1949.II.19, Scheinfeld, Vokietijoje.

Prieš keliolika metų, dar tik įstojus į skautų vienetą ir besimokant organizacijos istoriją, Baden-Powel ir Jurgėlos vardai atrodė nepaprastai egzotiškai. Tie atmintinai išmoktini vardai kažkų nejučiomis bendrinosi su senųjų laikų didžiūnais bei mokslininkais, kurie savo pagėidavimais kreipė istoriją arba moksliniais darbais įsiamžino visam laikui. Tiesa, skautinis judėjimas jau tiek įleido šaknis atskirų tautų gyvenime, kad ir to judėjimo sumanytojai stotama šalia nemirštamų vardų. Juo labiau, kad dabar būtų sunku įsivaizduoti tą veržlųj jaunimą be skautų organizacijos. Kaip

taisvklė kilnūs skautijos idealai ir įdomūs savarankiškos organizacijos tikslai pajėgia duoti tai, ko siekia neeilinis jaunuolis.

Tarsi iš gilesnio snaudulio pabusta, kada visiškai tas pats, kuris, daugeliui mūsų dar šio svieto neišvydus, jau būrė lietuvių sk. Vilniuje, o štai šį ūkanotą šeštadienio vakarą įžengė į parapijos salę prieš išsiriškiavusį tuntą. Retajam svečiui pasisveikinus ir atsakymas „Vis budžiū“, kažkaip ypatingiau nuskaubė. Tarsi ugningas garsas ėjo ne vien iš jaunų krūtinų, bet jiems padėjo visa palalpa.

Daugelis su pavydu žiūrėjo į duodančius įžodį seses. Joms laiklraiščius užrišo pirmasis lietuvis skautas, mūsų skautijos įkūrėjas, vyr. sknt. Jurgėla. Nors paskiau visiems buvo malonu klausyti, kai svečias, gal kiek ir perdėtai, gyrė torontiškių skautus. Esą, jūs pirmieji tremtiniai Šiaurės Amerikos žemynė, čia, Kanadoje, suskatote, parodėte daug ryžtumo ir kantrybės sudarydami pirmuosius lietuvių sk. vienetus.

Jei Jus Norite "TREAT" Vietoje "TREATMENT" ... Rukykite Old Golds

Mes gražiai sugyvename su gydytojais, tesiseka jiems. Jie rūpinasi savo reikalais, mes—savaisiais, o Jums nauda yra iš abiejų. OLD GOLD rūpinasi tik-tai vienu dalyku—geriausiu pasaulio tabaku. Visas mūsų beveik 200 metų patyrimas yra įdėtas į gamybą pasaulyje didžiausią patenkinimą duodančios cigaretės—lengvos, skoningos ir švelnuteles OLD GOLD. Užsidekite vieną OLD GOLD šiandien ir patirkite, ar nepavaišinate pakankamai vienu dalyku: tikrai geru ir maloniū parūkymu.

Atviros Koju Žaizdos Gali Būti Išgydytos
 Kam kentėti ir nemiegoti per naktis, jei jus galite to išvengti. Pabandykite BOROCYL OINTMENT. Jos pagelbėjo daugeliui žmonių. BOROCYL OINTMENT pašalina skausmus, niežėjimą, deginimą ir pagelbsti gijimui. Taipgi vartojamas nuo ezema nudegimų ir kitų odos ligų. Kaina \$1.50. Siųskite Money Order arba nurykite į:
BOROCYL CO., 1241 NO. ASHLAND AVE. CHICAGO 22, ILLINOIS.

George Paškauskas MONARCH LIQUORS
 Didelis pasirinkimas degtinės, vyno ir alaus gerti prie baro ir neštis namo. Jaunas lietuvis, antrojo pasaulinio karo veteranas dabar biznyje. Neužmirškite užėti ir pirkti reikmenis lietuvių užėjoje.
3529 So. Halsted Street Tel. YARDS 7-6054.

Planavimas ir Taupymas daro žmogų laimingą. Pradėk taupyti nors po truputį kas savaitę. Pas mus jūsų sutaupos yra apdraustos Federal Savings and Loan Insurance Corp., iki \$5000.00 ir neša gerą dividendą. Duodame paskolas namams lengvais išsimokėjimais.
UNIVERSAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
 1739 So. Halsted St. Tel. Haymarket 1-3317
 Atđara kasdien nuo 9 ryto iki 5 vak. Trečiad., nuo 9 ryto iki 12 dieną. Ketvirtad. nuo 9 ryto iki 8 vak. Šeštad. nuo 9 ryto iki 2 p. p.
Garsinkitės "NAUJIENOSE"
 2—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.—TREČIAD., LAPKRIČIO 23, 1949

X - MAS CARDS! X - MAS CARDS!
 su lietuvišku užrašu (20 št. už \$1.00 spalvuotais paveikslėliais. PIRKITE
CHRISTINE GRINIUS GIFT SHOP
 456 W. 63rd STREET, 2-ras aukštas, CHICAGO 21, ILL.
 Telefonas: WENTWORTH 6-4107
 ATDARA nui 11 ryto iki 6 vak. UŽDARYTA antrad. ir šventad.
A. KARTANAS DRUG STORE, 2458 W. 69th St., Chicago
 Telefonas: REPUBLIC 7-9868
EVA LUKAS, 7011 So. Artesian Ave., Chicago 29, Ill.
 Telefonas: HEMLOCK 4-1883 Atđara vakarais.

"HELP" PRODUKTAI NĖRA SUPIRKINĖJAMI EUROPOJE, BET SIUNCIAMI TIESIOG IŠ KANADOS SVARBU VISIEMS
 Jie rašo ir dažnai nedrįsta priminti tai, ko labiausiai tikisi iš Tamstos. Žinome, kad Tamsta neturite laiko ir žymiai brangiau kainuoja pačiam siuntinio išsiuntimas, negu mums. Paveskite atsakyti ir pradžiuoti Tamstos artimajį "HELP" firmai.
 HELP siuntiniai siunčiami greičiausiu Kanados pašto laiviniškystės keliu (dvi tris savaites).
 HELP pilnai garantuoja už siuntinio pristatymą adresatui; kiekvienam atveju prisunčia Tamstai pakvituotą orderį. Dingimo atveju grąžinami pinigai.
SVENČIŲ SIUNTINYS TIK \$10
 5 sv. grynų kiaulinių taukų
 2 sv. degintos kavos pupelių
 2 svarai cukraus
 1 svaras kėčių alyvos
 1 svaras grietinės
 1 sv. šokolado, plytelėmis
 1 svaras kiaulėnos mėsos
 2 gabalai tauletinio muilo
 1 pakelis mielių
 20 st. Kalėdoms žvakėčių
SIUNTINYS Nr. 1—\$8.95
 (20 svarų)
 5 sv. grynų kiaulinių taukų
 2 sv. degintos kavos pupelių
 5 svarai cukraus
 2 svarai kiaulėnos mėsos
 1 svaras grietinės
 1 svaras ryžių
 1 svaras kavos
SIUNTINYS Nr. 2—\$5.70
 4 sv. grynų kiaulinių taukų
 1 sv. degintos kavos pupelių
 1 svaras kiaulėnos mėsos
 1 svaras cukraus
 1 svaras kakavos
SIUNTINYS Nr. 3—\$4.50
 8 sv. grynų kiaulinių taukų
SIUNTINYS Nr. 4—\$7.95
 5 sv. grynų kiaulinių taukų
 3 sv. degintos kavos pupelių
 1 sv. valgomosios alyvos
 1 svaras kiaulėnos mėsos
 2 svarai cukraus
SIUNTINYS Nr. 5—\$3.95
 4 sv. grynų kiaulinių taukų
 2 gabalai šokolado "Bar"
 1 gabalas tauletinio muilo
 Užsakymus siųskite savo gimtąja kalba:
HELP Registered
 P. O. BOX 777 PLACE D'ARMES, MONTREAL 1, QUE., CANADA.

Subscription Rates:		Užsakymo kaina:	
\$7.00 per year in Canada		Chicagoje-paštu:	
\$7.00 per year outside of Chicago		Metams	\$9.00
\$9.00 per year in Chicago		Pusei metų	4.50
1c per copy		Trims mėnesiams	2.25
		Vienam mėnesiui	.90
		Užsieniuose	
		Metams	\$10.00
		Pusei metų	5.50
		Trims mėnesiams	3.00
		Užsieniuose	
		Metams	\$10.00
		Pusei metų	5.50
		Trims mėnesiams	3.00
		Užsieniuose	
		Metams	\$10.00
		Pusei metų	5.50
		Trims mėnesiams	3.00
		Užsieniuose	
		Metams	\$10.00
		Pusei metų	5.50
		Trims mėnesiams	3.00
		Užsieniuose	
		Metams	\$10.00
		Pusei metų	5.50
		Trims mėnesiams	3.00
		Užsieniuose	
		Metams	\$10.00
		Pusei metų	5.50
		Trims mėnesiams	3.00

Dėdė Samas Prašo Pagalbos

Pereitą penktadienį valstybės sekretorius Dean Acheson kreipėsi į 30 tautų užsienio reikalų ministerius, tame skaičiuje ir į Sovietų Sąjungos, prašydamas juos išreikšti savo susirūpinimą Kinijos komunistų valdžiai Peipinge dėl Amerikos generalinio konsulo ir keturių jo padėjėjų suėmimo ir įkalinimo spalio 24 d.

Amerikos generalinis konsulas Angus Ward buvo komunistų suimtas Mukdene, Mandžūrijoje, ir įmestas į kalėjimą neva dėl to, kad jisai mušęs konsulato tarnautoją kinietį, kuris norėjęs atsiimti užvilką jam algą. Valstybės departamentas sako, kad tas kaltinimas sufabrikuotas komunistų.

Jungtinės Valstybės protestavo prieš konsulo suėmimą, bet Kinijos komunistų valdžia tuos protestus ignoruoja. Ji neleidžia Amerikos atstovams nei jį aplankyti kalėjime, nei kitokiū būdu su juo susisiekti. Visa tai, aišku, prieštarauja įsigyvenusiems civilizuoatame pasaulyje papročiams.

Bet Amerika negali nieko padaryti, todėl ji prašo pasaulio pagalbos.

Keistokas vaizdas. Dėdė Samas, kurio pastangos daugiausia prisidėjo prie fašistų agresorių sumušimo antrajame pasaulio kare, šiandien negali išgelbėti savo konsulo, patekusio į Stalino pakalikų nagus Mandžūrijoje — toje Mandžūrijoje, kurią Jungtinės valstybės leido bolševikams okupuoti prieš Kinijos tautinės valdžios norą.

Tiesą sako atstovas Judd (iš Minnesotos), kad tai yra pasėka tos klaidingos politikos, kurią Jungtinės Valstybės vedė Kinijos atžvilgiu.

Washingtonas dabar jaučiasi esąs priverstas maldauti pagalbos pas globėjus ir draugus tų gengsterių, kurie konsulą suėmė. O jeigu jie atsisakys padėti, tai ką tada darys Jungtinės Valstybės?

Arba, jeigu jie pareikalas tam tikro atlyginimo už savo patarnavimą — sakysime, kad Jungtinės Valstybės pripažinti Kinijos komunistų valdžią?..

Nežiūrint, ką Stalinas ir jo pakalikai Kinijoje laimės ar nelaimės daugiau, laikydami kalėjime Amerikos konsulą, vieną tikslą jie jau pasiekė, parodydami Jungtinių Valstybių nepajėgimą apginti savo pilietį ir valdininką. Visoje Azijoje šita demonstracija pakels komunistų prestižą ir sumažins Amerikos.

Jėgos politikoje, kuri dabar dominuoja santykius tarp Vakarų ir Rytų, prestižo klausimas reiškia labai daug. Silpnesnieji glaudžiasi prie tų, kurie jiems nenugalimi.

Jungtinės Valstybės praras daug šalininkų Azijoje, jeigu jos tik popieriniais protestais ir "moraliniais" atsisaukimais atsakinės į komunistų smurto veiksmus.

"Falangos" Dezertyrai

Matyt, ir Ispanijoje totalitarinės diktatūros frontas pradėjo irti.

Valdžios partijos laikraštis "Arriba" rašo, kad visa eilė aukštųjų valdininkų pasitraukė iš Falangos (fašistų organizacijos), ir vadina juos "dezertyrais", kurie savo sieloje nebuvę tikri falangistai, bet tikrai naudojėsi asmeniškai iš falangistų valstybės. Jie dabar virstę "stipriausiais mūsų priešais."

Diktatorius, kuris tą falangistų (fašistų) valstybę įkūrė, su Italijos juodmarškinii ir Vokietijos nacių pagalba, generalisimas Francisco Franco, dar tebesėdi savo diktatoriškam soste, tikėdamasis, kad Amerika duos jam pinigų iš Marshallo plano fondų ir padės nugalėti ekonominę krizę.

Tas faktas, kad net ir aukštieji valdininkai bėga iš valdžios partijos, liudija apie desperatišką padėtį ir augantį žmonių nepasitenkinimą Ispanijoje.

Britų Armija Apleidžia Graikiją

Lapkričio 20 d. britų kariuomenė Graikijoje parodavo Atėnų Konstitucijos aikštėje, atsiveikindama su Graikija, kurios laisvę ji padėjo apginti nuo komunistų. Graikijos valdžia jaučiasi galėjanti toliau savo jėgomis apsaugoti kraštą nuo išorinių ir vidujinių priešų.

Partizanų karas, kurį vedė prieš Graikiją Maskvos satelitai, pasibaigė komunistų pralaimėjimu.

Apžvalga

BYRNES BIJO "DIDELĖS VALDŽIOS"

Buv. valstybės sekretorius, JAV senatorius, Aukščiausiojo Teismo narys ir prezidento Rooseveltto patarėjas James F. Byrnes bijo, kad Amerikos valdžia nepasidarytų per daug "didelė".

Pietinių valstybių gubernatorių konferencijoje Byrnes kritikavo Trumano administraciją dėl jos didelio išlaidumo. Jisai sakė:

"Reikia atsiminti, kad, jeigu mes suklupsime, tai nebus 'lend-lease' arba Marshallo plano mums padėti. Mes turėsime patys išsivirsti."

Jo manymu, "didelė valdžia" pavojingesnis dalykas, negu "didelis biznis".

Ateinančiais metais Byrnes ketina kandidatuoti į South Carolina gubernatorių.

Jisai galėjo būti JAV prezidentas, jeigu liberalai ir darbininkų unijų vadai nebūtų pasipriešinę 1944 metais jo nominavimui į viceprezidentus demokratų konvencijoje. Tą nominaciją gavo Trumanas, taisy laikais daug mažiau žinomas asmuo, negu Byrnes.

"TIESIOGINIS VEIKIMAS" SICILIJOJE

Italijos saloje Sicilijoje būrys ūkininkų pirmadienį užėmė 12,000 akrų žemės plotą, priklausantį privatiems savininkams, ir atsisakė klausyti valdžios įsakymo pasitraukti iš svetimos nuosavybės.

Valdžia pasiūkė daugiau policijos ir, žinoma, pašalinis ūkininkus jėga. Juos sukurstė komunistai.

Po pirmojo pasaulio karo tokios rūšies maištai buvo labai paplitę Italijoje. Ūkininkai užiminėjo dvarus, o miestų darbininkai fabrikus. Valdžia pradėjo nenorėti, ar nerdžio, kištis ir atrodė, kad revoliucija paims viršų. Bet išėjo priešinai: "tiesioginio veikimo" aktai išsukė stiprią reakciją, kurią savo tikslams naudojo fašistai.

Tačiau Italijoje turi būti pravesta žemės reforma, kitaip jos valstiečiai nenurims.

Nubaudė kapitoną, atvežusį tremtinius

QUEBEC, Can., lapkr. 21 d. — Kanados laivo kapitonas Harold Manik ir "Sarabande" laivo agentas August Petravis nubausti po 400 dolerių.

Praeitą vasarą jiedu iš Švedijos nelegaliai į Halifaxo uostą atvežė 8 tremtinius.

Į mažą laivelį jie sugrūdė 250 tremtinių, vežė juos labai blogose, sąlygose ir blogai juos maitino.

—Mrs. Lucile Vogeler, Vengrijoje suimto Robert A. Vogeler, sako, kad ji nušautanti pirma pasitaikiusi sovietų generalė, jei josios vyras komunistų nebus paleistas. Ponia Vogeler dabar gyvenanti Vienoje. Josios vyras išvažiavęs Vengrijon telefonų bendrovės reikalais ir dingęs.

—Sovietų valdžia neleis iškamšinių valstybių piliečiams vykti į Romą.

—John L. Lewis yra pasiruošęs pradėti pasitarimus anglikasių naujai darbo sutarčiai.

"NAUJIENAS" SKAITO VISI SROVIŲ ŽMONES: DARBININKAI, BIZNIERIAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSLININKAI, JIE ŽINO, KAD NAUJIENOS PADUODA TEISINGIAUSIAI ŽINIAMS IR GERIAUSIUS RASTUS.

LAPKRIČIO 23 DIENOS REIKSMĖ

(Lietuvos kariuomenės šventę minint)

(Tešynys)

1919.XI.8 Lietuvos kariuomenė pradėjo karo veiksmus prieš bermontininkus, kurie neklausė aliantų (gen. Niselio) įspėjimų išsikraustyti. Pačios svarbiausios kautynės, kurios priešė prie ataklių durtuvų kovų vyras prieš vyrą, įvyko 1919.XI.21-22 dienomis ties Radviliškiumi ir Meškuičiais. Šiose kautynėse bermontininkai buvo visiškai sumušti ir mūsų kariuomenė paėmė didelį karo grobį: 15 lėktuvų, 8 patrankas, 10 minosvaidžių, 100 kulkosvaidžių, 10,000 artilerijos sviedinių, daugybę šautuvų, milijonus šovinių ir šarvuotą traukinį. Šis grobis žymiai pagerino apginklavimą mūsų kariuomenės, kurios 1920 m. pradžioje jau buvo 3 divizijos.

Po šio triuškinančio laimėjimo įsikūso gen. Niselio vadovaujama Santarvės komisija ir karo veiksmai buvo sustabdyti.

1919.XI.15 paskutiniai bermontininkų kariuomenės daliniai, mūsų kariuomenės sekami iš paskos, kad nepelstų žemaitijos gyventojų, atsidūrė už Mažosios Lietuvos sienų.

Taip jauna Lietuvos kariuomenė likvidavo antrąjį Lietuvos nepriklausomybės priešą.

Tuo, nepriklausomybės kovos, toli gražu, nepasibaigė. Senosios istorinės žemaitijos mūsų pietų kaimynų lenkų išsukė ginkluotą konfliktą. 1919 m. pavasarį Pilsudskio vadovaujama kariuomenė užėmė pietinę ir rytinę Lietuvos dalį, nuo Gardino iki Vilniaus. Nepaskelbus karo, prasidėjo kovos tarp lietuvių ir lenkų, kovos nelgijos ir permainingos. Aliantų nustatinėjama demarkacijos linija buvo vis peržengiama. Lenkų kariuomenė užėmė Puską, Seinūs, Daugus, Butrimonis, Stakliškes, Žiezmarius, Širvintus, Molėtus. 1920 m. viduryje karo veiksmai šiose vietovėse ir sustojo. Lietuvos mėginimai susitarti buvo be pasekmių. Tik tai lenkų nesėkmė kare su bolševikais įgalino mūsų kariuomenę 1920. VII. 15d. įžengti į Vilnių. Lenkų-rusų kare Lietuva pasiskelbė neutraliteta ir stengėsi apsaugoti savo sienas, pripažintas Maskvos sutartimi.

1920 m. spalio 7 d. Suvalkų derybose buvo nustatyta nauja demarkacinė linija ir sustabdyti karo veiksmai tarp abiejų kariuomenių. Vsi Lenkijos ir Lietuvos ginčijami klausimai turėjo būti taikos bei susitarimo keliu sprendžiami. Tačiau, nežūrint sutarties, po dviejų dienų "maištingas" generolas Želigovskis tą sutartį sulaužė ir spalio 9 dieną užėmė Vilnių ir pasisiekimą plėdė toliau į vakarus. Lietuvos kariuomenės pajėgos to netikėto smūgio buvo išblaškytos.

Suvargusiai ir nusilpnėjusiai Lietuvos kariuomenei į pagalbą atėjo plačioji visumėnė. Visoje Lietuvoje buvo sudaromi Lietuvos Gynimo Komitetai, kurie visais būdais šelpė ir rėmė kariuomenę. Vėl buvo formuojami nauji savanorių pėstininkų ir raitelių pulkai. Daug partizanų ir šaulių būrių taip pat padėjo kariuomenei.

Įgavusi naujų jėgų mūsų kariuomenė susitelkė gynybai ir užėmusi naujas pozicijas 1920 XI. 21 d.d. istorinėse širvintų-Giedraičių kautynėse visiškai nugalėjo lenkus. Tik prie širvintų buvo paimta lenkų brigados ir pulko štabai, per 200 belaisvių, 2 lauko patrankos, 9 minosvaidžiai, 20 kulkosvaidžių ir kitokio karo grobio.

Po šio triuškinančio laimėjimo įsikūso Tautų Sąjungos Komisija, pasiūlydama sustabdyti karą ir nustatydamą tarp abiejų kariuomenių neutralią zoną. Pasitikėdama tarptautiniu teisingumu, Lietuvos vyriausybė pasiūlymą priėmė.

Taip baigėsi karas su trečiuoju priešu.

Šios nepriklausomybės kovos su trimis priešais pareikalavo iš lietuvių tautos apie 4,000 kraujo aukų: žuvusių, sužeistų, invalidų ir mirusių ligoninėse nuo žaizdų bei ligų karo metu.

Štai trumpas ir labai nepilnas Lietuvos nepriklausomybės kovų eigos suminėjimas.

Taigi, vasario 16 d. aktui įgyvendinti, pasirodo, buvo būtina ši reali karinė pagėja. Aišku, dėl Lietuvos nepriklausomybės kovojai ir aukojosi visa tauta. Kovojava buvo ne tik ginklu, bet taip pat informacija, propaganda bei diplomatija. Taip pat lietuvių tautos buvo kovojava organizuojant iš nieko valsčius, apskritys, kuriant mokyklas, ministerijas ir kitas įstaigas. Tos kovos įvairūs būdai parodo, kad be ginkluotos pagėjos pagalbos nebūtų atsikūrusi Nepriklausoma Lietuva, nors pačios politinės sąlygos buvo patogios. Todėl, nei kiek nebus perdėta, jei pasakysim, kad tik už kariuomenės skydo galėjo eiti valstybės viduje pati kūryba. Ne kokio militarizmo tikslu, o tik savo nuo amžių švenčiausių teisių apgynimui Lietuva vėl atkūrė savo kariuomenę. Jei, anuomet, 1795 m., žlugus ginkluotai Lietuvos pajėgai, pavergtai Lietuvą pamiršo pasaulis ir daugiau šimtmečio niokojo, rusino ir lenkino didžiosios to meto Europos valstybės, tai ja Nepriklausomybės kovų pasekoje pripažino ir lygiateise pastatė didžiosios pasaulio jėgos.

Lietuva kėlėsi remdamosi JAV didžiųjų vyrų paskelbtais Tautų laisvės ir apsisprendimo idealais. Galingoji pokarinė Amerika ir jos piliečiai lietuviams davė neįkainuojamą moralinę ir materialinę paramą. Lietuvių tauta tą paramą įvertino ir savo didįjį laisvės pripažinimo egzaminą išlaikė.

Mūsų kariuomenė gimė ir brenė laisvės kovų žygiuose. Tais savo žygiais Lietuvos istorijoje ji gražiai atžymėjo savo vardą ir jos didžiū nuopelnų niekas nenuginčis.

Paskutinė Lietuvos kariuomenės šventė oficialiai Lietuvoje buvo atšvėsta 1939. XI. 23 d. Bolševikai, 1940. VI. 15 d. okupavę Lietuvą, visiškai užmaugė jos laisvę. Tai buvo Lietuvos valstybės ir jos kariuomenės istorinė tragedija, kuri sudaro tik mažą dalį tos didžiosios tragedijos, ištikusios daugybę didesnių ir didžiųjų tautų ir kariuomenių pasekoje šio neseniai pasibaigusio pasaulinio karo. Pavergtoje Tėvynėje ir šiandieną liejasi kraujas tokių pačių laisvės kovotojų, kurie garbingai atstovauja mūsų laisvės kovų karžygius. Nors ir neturime tikrų žinių apie jų nuveiktus darbus, tik visi jaučiame, kad jie yra didvyriški.

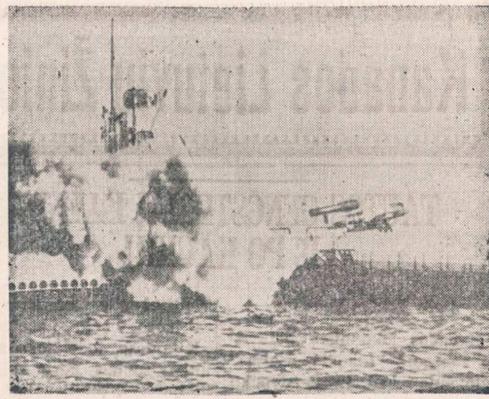
Kiekvienais metais lapkričio 23 d. Kaune Karo Muziejuje sodelyje prie Nežinomojo Karveivio kapo susirinkdavo tūkstantinės minios žmonių ir mūsų kariuomenės skaitlingi būriai pagerbtai tą Nežinomą Karą, kritusių už Lietuvos laisvę ir jos nepriklausomybę. Aukštai muziejiaus bokšte suskambėdavo Amerikos lietuvių prisikėlusiai Lietuvai padovanotas Laisvės Varpas, primindamas visai tautai, "... tas laisvės nevertas, kas negina jos!"

Prisimindami lapkričio 23 d. reikšmę, tvirtai tikėkime, kad "... laikai juk mainos; slėgė piktai, nušvis kiti Lietuvai, mūsų Tėvynėi!"

—B.

(GALAS)

SKAITYKITE IR KITUS RAGINKITE SKAITYTI "NAUJIENAS"

Nuo JAV karo laivo "Carbonero" leidžiamas šoviny. Šoviny skraidė aplinkui laivus, kad priešėktuvines patrankas galėtų į jį taikyti.

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA DR. P. JONIKAS

Teatro žodis

Pastaroju metu ima gyviau reikštis JAV (o taip pat ir kitur išėjvioje) lietuviškojo teatro gyvenimas. Lankytojų nestinga. Tik nevieno pageidaujama, kad, kiek sąlygos leidžia, vaidinimai bei parengiami būtų labiau meniškai paruošti.

Ta kryptimi einant, reikėtų neužmiršti daugiau dėmesio kreipti ir į teatro žodžio kalbinę kultūrą. Šiuo atžvilgiu nevienur nemaža ko pasigendama. Teatre turi girdėtis ne tik graži ir taisyklinga kalba, bet ir pavyzdinė, vadinamoji sceninė tartis, arba kalbos garsų tarimas. Kultūrinės tautos paprastai turi šią scenos tartį nusistačiusios, susinormavusios ir jos teatre laikosi (pvz. vokiečiai, kurie tokią tartį vadina Buehnenatssprache). Kur kur, bet jau scenoje tartis turi būti ypatingai apdorota, normuota. Ir Lietuvoje šis dalykas nebuvo taip apleistas, tad beliktų čia bent atgal nežengti. Pasitempti daugiau reikės kai kuriems senesiesiems ateiviams, čia gimusiems, kurių tarties (artikuliacinius) padarvus yra daugiau ar mažiau paveikusi svetimoji kalbinė įtaka.

Suprantama, kol nebus scenoje pasiekta suvienodintos, sunormuotos lietuviškos tarties, ir meninis vaidybinio žodžio išpūdis nepasieks tikrojo savo tikslo.

Be to, graži sceninė tartis ir kitą turi tikslą, ypač čia, Amerikoje, arba bet kur svetur: ji turi būti pavyzdys, gyvasis šaltinis, iš kurio galėtų pasimokyti taisyklingo ir pavyzdingo gimtosios kalbos tarimo tie,

kurie nėra turėję progos gerai šio dalyko išmokti mokykloje.

Sceninės tarties atskingumą pirmiausia turi pasiimti režisieriai bei vaidinimų ruošėjai ir pasinaudoti kompetentingiausia specialistų pagalba.

Prof. V. Biržiškos pastabas

Prof. Vaclovas Biržiška dėl šioje vietoje idėjų atsiminimų apie Dr. Vinčą Kudirką bei "Varpą" yra atsiuntęs Redakcijai šias savo pastabas:

"Naujienu" Nr. 270 "Kalbos dalykų" skyriuje, rašant iš Dr. K. Griniaus pasakojimų apie "Kudirką, Varpą ir rašomąją kalbą", tarp kito ko nurodoma, kad "Kudirka gretindavo Gražyblio ir kitų gramatikos terminus" ir kad, nustatant "Varpo" rašybą, taip pat buvo atsizvelgiama ir į Gražyblio rašybą. Šis tvirtinimas yra klaidingas, nes Petro Gražyblio (kunigo Povilo Januševičiaus) "Naujas Lietuviškas Kalbomokslis" tebuvo išleistas 1903 m. (jo antrasis leidimas, pavadintas "Senuoju Lietuviškų Kalbomokslis" tebuvo išleistas 1905 m.), o jo "Santauka Lietuviškoje Kalboje" — 1905 m., taigi Dr. Kudirkai esant gyvam ir visai negalėta ta gramatika naudotis, nes tuo laiku ji nebuvo paskelbta. O kai dėl "Santaukos ramsčių", tai buvo ne 30, bet tik keturių puslapių brošiūra (didumo 26,5x16,5 cm), visa Kudirkos ranka parašyta ir ne hektografuota, kaip rašoma "Naujiuose", bet litografuota. Turėjam savo rankose Stanislovo Didžiulio egzempliorium, kurį jam atsiuntė J. Gaidamavičius. Šie rašybos nurodymai pasirodė 1890 m., pažymint antraštėje (vart. V. ir U.).

ATSAKYMAS DVIEMS BIRUTIEČIAMS

"Naujienu" ketvirtadienio laidoje (lapkr. 17 d.) juodu nori pateisinti ir išsiskirti iš tos nemelntos bėdos, kad ar tai per neapsižiūrėjimą, ar per didelį gudravimą, betaisydami, begražindami naujėji muzikai sudarė gražiai parašytą Miko Petrausko operetę "Malūnininką ir kaminkrėtį". Keista, kad dabar birutiečiai net ir antraštėje tvirtina, jog Paulausko buvusi operetė, o ne Petrausko, kad prieš pastatymą visą laikotarpį skambėjo "Naujiuose" ir kituose laikraščiuose, kad statoma Petrausko operetė, o pas Paulauskas pagerinęs savo motyvais ir muzika.

Tiesa, kad yra muzikalių kūrinii, kurie estį pagerinami, pavairinami. Bet ar galima sakyti, kad šią šaunią Petrausko operetę pagerino? Anaipol ne: sugadino ir sudarkė. Tai ne mano vieno nuomone: tokia buvo apie šį "Birutės" vakarą kitų. Šią operetę bešlifudami, begražindami taip nutaisė, kad reikėjo piktintis, ir šimtai gerų birutiečių simpatijų tuo buvo labai nepatenkinti. Vienas profesionalas ir literatas man sakė:

"Labai švelnią pastabą parašėte apie 'Birutės' pastatytą operetę 'Malūnininkas ir kaminkrėtis'". Šis profesionalas pridūrė: sako, aš buvau dar jaunas studentukas, apie 17 metų. Man Waterbury teko pirmą kartą matyti Miką Petrauską statant šią operetę. Jau nutė mergaitė Pranševičiūtė-Nora Gugienė vaidino Teklytės rolę ir dainavo. Ir kaip puikiai viskas išėjo.

Visas negerumas ir blogi dalykai apsiereiškia, kai prastesnis mekaniškas bando taisyti ar perdirbti padarytą daiktą. Betaisydamas kartais visai sugadina. Panašiai atsitiko ir su modernizavimu ir gražinimu šios Petrausko operetės.

Bet ką dabar padarysi, dalyko jau nepataisysi, nors du birutiečiai stengiasi užtušuoti, užglostyti. Zecerio buvo klaida, kur pasakyta, kad Povilas Stogis vaidino kaminkrėčio vaidmenį o ne malūnininko. (Jokios klaidos čia nebuvo padaryta: kaip originale parašyta, taip ir buvo išspausdinta. — Red.).

SKAITYKITE IR KITUS RAGINKITE SKAITYTI "NAUJIENAS"

REVOLUCIONIERIUS BE KRAUJO ANT RANKŲ

Indijos ministeriui pirmininkui Pandit Jawaharlal Nehru (Pandit reiškia indų kalboje titulą, maždaug prilygstantį "mokslininkui") vykstant į JAV, amerikiečių laikraštinių rankose jau randasi jo biografijos pluoštai, iš kurių savo skaitytojams galės pateikti portretą žmogaus, su savo 350 milijonų indų atstovaujancio penktadalį pasaulio.

Pandit Nehru vyksta pas Prezidentą Trumaną kaip lygus pas lygų. Jo vizitas turi praskinti kelių antikomunistinei politikai Azijoje, kartu užbaigiant ikišiolinę baltųjų kolonialinę politiką ir jos vietoje Azijos tautas iškelti į lygiavertius partnerius bendradarbiavime su baltaisiais. Jau dabar New Yorke ir Washingtono kalbama apie būsimą epochą "keturis didžiuosius" — JAV, Angliją, Sov. Sąjungą ir — Indiją.

Amerikonų laikraštinkai mielai imasi pareigos palyginti Indijos valstybės vyrą su

Franklinu D. Rooseveltu. "New York Herald Tribune" skiltyse Stewartas Alsopas rašo: — "Nehru turi tuos pačius tamsius paakius, tą patį būdą cigarečių rūkyti iš ilgo kandiklio, tuos pačius veido bruožus, neramią energiją, gi svarbiausia, tą patį sąmojingą simpatišumą, vykusiai išnaudojamą itinimo ginklą". Alsopas nepamiršo ir pagrindinių tų valstybės vyrų skirtingumų: "Rooseveltas buvo gimęs politiku — gi Nehru juo virto tik istorijos pripuolamybe."

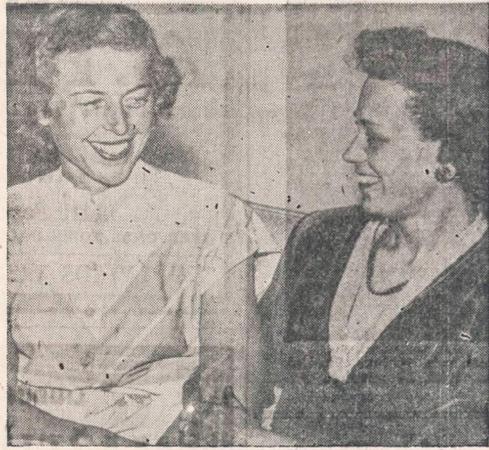
Ši pripuolamybė kai kuriuose Amerikos stebėtojuose kelia ir susirūpinimo. Ar bus Nehru tuo vyru, kuris paseks aukštai skraidančius Amerikos planus. Arba jis bus tik aziatišku Hamletu, žmogus šviesio minčių, bet ne kūrėjas. Tie klausimai visai vietoje. Žmogus Nehru glūdi paradoksu ir priešingybų eibėje.

Krizėse, nūsagsėjusiose jo gyvenimui, jis dažnai neatsilaikydavo prieš tas priešingybes. Ir tik netolima ateitis parodys, ar sugeba jis žengti per idealų ir realybės prarają.

Gausingos tautos premjeras yra advokato ir politiko Motilalo Nehru sūnus, gimęs prieš 60 metų. Nehru vykstant į JAV, ten kartu susirenka ir visi Motilalo vaikai. Mat, Pandito vyresnioji sesuo Vijaya Lakšmi yra Indijos ambasadorė Washingtono, gi jaunesnioji, Krišna Hutheesingh, vyksta kaip premjero palydovė. Nehru yra našlys, gi jo dukterė ištekėjusi už žurnalisto Gandhi, tik jokiū būdu ne žinomojo Mahatmos giminaičio.

Nehru šeima priklauso Bramanams, uždarai hindų hierarchijos kasta, kilusiai Kašmire, kalnų ir ežerų krašte, arba "Indijos šveicarijoje."

Nors britai Motilalo namuose buvo smarkiai kritikuojami, tačiau šeimos vyresnysis sūnus buvo pasiūstas studijoms į Harrową ir Cambridgą. Jis studijavo teisę, metėsi kartu ir į

Nusileidusiam į Atlantą lėktuvui vadovavo pulk. John Grable. Jo žmona (paveiksle), patyrusi apie lakūnų išgelbėjimą, džiaugiasi.

anglų literatūrą, žavėjosi Garibaldžio žygiais ir pasidavė estetikos gėmėms.

Anglijoje buvo pažadinti ir Nehru polinkiai poezijai. Pažvelgus į to meto Nehru lėktūrą, suprantama, kodėl iš jo išaugo vienas stipriausių anglų prozos meistrų. Kartą buvo pasakyta, kad britų parlamente tėra gal tik 20 vyrų, kurie taip kalbėtų tokia švaria anglų kalba, kaip jis.

To meto Nehru charakteristiką patiekia jis pats tais žodžiais: "Man patiko mintis garbingai žengti gyvenimo keliu, nesinaudojant žemais nukrypimais, tačiau iš jo kas geriausia laimėti. Aš naudojaus gyvenimo ir vengiau jį laikyti eiliniu nuodėmės daiktu. Kartu traukė mane pavojai ir nuotykių. Nuolat buvau, iki tam tikro laipsnio, azarto šešėlyje. Pirmučiausiai lošiau pinigais, po to ir didesniais dalykais rimtuose gyvenimo momentuose."

Ir taip po eilės metų "rimtieji gyvenimo momentai", daugiausia politiniai, savo srove nusikalavo estetika. 1921 metais jis pirmą kartą pateko už groty. Iš viso teko jam devynis kartus atsikurti už britiški — indiški kalėjimo sienų, paskutinį kartą 1942 — 1945 m. Tryliką metų, daugiau penktadalį savo gyvenimo, praleido jis kalėjimuose.

Tie kalėjimo metai Nehru ne kiek ne'pykdė. Paskutinį kartą žengiant pro kalėjimo vartus, jis dar spėjo savo tautiečius įspėti: "Mes neturime leisti pykčio užvaldomi. Nes pyktis rūku atpraukia dvasią ir kliudus rimtos krizės metu skaidriai sprendimų jėgai". Šia gyvenimo taisykle eidamas, sugebėjo Nehru laisvos Indijos pagrindu-rasti bendrą kalbą ir su britais. Gi šiais metais palenkė jis net Indijos parlamentą su tikti laisvą Indijos respubliką palikti britanijoje tautų jungtyje po viena karūna.

Pirmojo suėmimo metu susitikio jis su Gandhi. Tai buvo reikšmingiausias ir, galima sakyti, sprendžiamas susitikimas jo gyvenime. Tąsąk dar bėtikai ir nepatenkintą advokatą pakreipė jis kovos kelin prieš britų viešpatavimą. Iš išleptino aristokrato sūnaus virto Gandhi ištikimiausias mokinyr ir pasekėjas. Jis atsisakė visų savo kastos teikiamų privilegijų ir gyvenimo patogumų, keliavo kaip kalbėtojas po kaimus basas, mito džiovinata žuvim ir miegojo ant molinių grindų nesvariose kaimo trobelėse. Panditas sugebėjo paveikti ir į savo tėvą, atsisakiusį savo namų, gerbūvio ir advokato praktikos ir sutikusį virsti Gandhi kongreso partijos pirmininku. Dar šiaandien Nehru gyvenimo stiliaus jaunatviškas ritmas aiškiamas tuo, kad jis visą gyvenimą liko sūnum. Nes jis turėjęs du tėvų — savo tikrąjį ir Mahatmą Gandhi.

Kartu su jais pastatė Nehru indų tautinį kongresą ir paverė jį galinga tautinės revoliucijos kovos organizacija prieš britus. To triumvirato reikšmė

tūlo to kongreso nario dar 1929 m. buvo apibūdinta šiais žodžiais: "Kongreso vadovybė susidaro iš šventos trejybės — tėvo, sūnaus ir šventos dvasios." Ir kai 1929 m. buvo renkamas naujas pirmininkas, sūnus užėmė tėvo vietą.

Tačiau daugelyje svarbių atvejų Nehru keliai skyrėsi su mokytojo Gandhi. Gandhi metodai, — verpimo ratelis, badavimo streikai, pabrėžimas ramybės, maldos ir neturto, — visa tai vis tiek liko Nehru svetimata. Svarbiausia, Gandžio "atgal prie ratelio" principui jis negalėjo pritarti. Jis norėjo ir siekė Indijos supramonimo.

Bet gi asmeniniai judviejų santykiai buvo pakankamai tvirti, kad nugalėjus šiais klausimais skirtingas pažiūras. Gandhi paskutiniuose savo žodžiuose minėjo Nehru kaip savo įpėdinį. "Jis dažnai su manim pasiginėja, bet kartu ir žino, kaip mano darbą tęsti."

Nehru iki šiol negalima vadinti diktatorium. Nors Indijos kalėjimuose šiuo metu sėdi gal daugiau žmonių, kaip britų valdymo laikais. Indijai gresia pavojai, bet tik dėl to, kad žmonės mažai apsišvietę ir linkę į korupciją. Nehru tai gerai žino.

Todėl jo visos pastangos nukreiptos savo tautos pulsui patikrinti. Jis važinėja ir kalba labai noriai. Jo retorikos rekordas šiuo metu siekia 150 kalbų savaitėje. "Norėčiau bent kartą su kiekvienu indū pasimatyti ir iškalbėti", prasiitaria jis.

Apie jo darbštumą sunku kas daugiau pasakyti. Jo sekretoriai dirba pamainomis, gi jis neturi sau pakaitalo. Jis tik apgailestauja, kad dėl to nukentė jo pomėgis gamtai ir kalnams.

Į Ameriką Nehru atskrido lėktuvu. Tai atitinka jo tikėjimui ir pažangą. "Šiandieninė kultūra pilna negerovių, tačiau ir kupina gerų dalykų, kurie įstengia negeroves nugalėti". Tuo būdu siekia jis ir Indijos negeroves nugalėti. Tai sudaro eilę problemų žmogui ir indū Nehru, kurį Londono "Observer" šiomis dienomis taip apibūdino: "Tai išimtinis fenomenas triumfuojąs revoliucionierius, neturįs nė lašo svetimo kraujo ant savų rankų; jis yra neginėytinas valdovas didžiausio Azijos krašto, kartu ir vakarietiškas liberalas, sekularistas su beveik kristui panašia įtaka, visą gyvenimą kovojęs su anglų viešpatavimu, ir kartu geriausias anglų mokinys ir draugas, aziatiškas patriotas, o vis tiek vienas tų, kurie stengiasi iš Azijos padaryti antrą Europą".

Panditas Nehru, apie savo gyvenimo tikslą paklaustas, cituoja savo kartą jaunystėje sapnuotą sapną — jis skrenda aukštyn ir aukštyn. Sūvo jėgomis. Didysis indas atsisako aiškinti tą sapną. Bet jis žino kai ką apie angelus. Ir apie uždavinys, save stebėti, be-

veik diktatorišku. O vis tik ne-manau, kad mano įsivaizdinimas augo. Turėjau tikrą maselį savo sugebėjimus matuoti ir tuo klausimu visai neteko būti prisigėtam."

Nehru iki šiol negalima vadinti diktatorium. Nors Indijos kalėjimuose šiuo metu sėdi gal daugiau žmonių, kaip britų valdymo laikais. Indijai gresia pavojai, bet tik dėl to, kad žmonės mažai apsišvietę ir linkę į korupciją. Nehru tai gerai žino.

Todėl jo visos pastangos nukreiptos savo tautos pulsui patikrinti. Jis važinėja ir kalba labai noriai. Jo retorikos rekordas šiuo metu siekia 150 kalbų savaitėje. "Norėčiau bent kartą su kiekvienu indū pasimatyti ir iškalbėti", prasiitaria jis.

Apie jo darbštumą sunku kas daugiau pasakyti. Jo sekretoriai dirba pamainomis, gi jis neturi sau pakaitalo. Jis tik apgailestauja, kad dėl to nukentė jo pomėgis gamtai ir kalnams.

Į Ameriką Nehru atskrido lėktuvu. Tai atitinka jo tikėjimui ir pažangą. "Šiandieninė kultūra pilna negerovių, tačiau ir kupina gerų dalykų, kurie įstengia negeroves nugalėti". Tuo būdu siekia jis ir Indijos negeroves nugalėti. Tai sudaro eilę problemų žmogui ir indū Nehru, kurį Londono "Observer" šiomis dienomis taip apibūdino: "Tai išimtinis fenomenas triumfuojąs revoliucionierius, neturįs nė lašo svetimo kraujo ant savų rankų; jis yra neginėytinas valdovas didžiausio Azijos krašto, kartu ir vakarietiškas liberalas, sekularistas su beveik kristui panašia įtaka, visą gyvenimą kovojęs su anglų viešpatavimu, ir kartu geriausias anglų mokinys ir draugas, aziatiškas patriotas, o vis tiek vienas tų, kurie stengiasi iš Azijos padaryti antrą Europą".

Panditas Nehru, apie savo gyvenimo tikslą paklaustas, cituoja savo kartą jaunystėje sapnuotą sapną — jis skrenda aukštyn ir aukštyn. Sūvo jėgomis. Didysis indas atsisako aiškinti tą sapną. Bet jis žino kai ką apie angelus. Ir apie uždavinys, save stebėti, be-

TIKRAS
kaip ketvirtainis
mazgas

Vyrai, kurie gėrimo mišinio "žino mazgus", sako, kad tėra vienas **TIKRAS** "sumezgimas" su puikiu skoniu. Haibolas ar koktelis padarytas su 7 Crown... Seagram's puikiausia Amerikos degtinė.

Sakyk Seagram's ir būk TIKRAS

Seagram's 7 Crown. Blended Whiskey. 86.8 Proof. 65% Grain Neutral Spirits. Seagram-Distillers Corp., Chrysler Bldg., N. Y.

GERIAUSIA PIRKTI NAMAMS BALDUS
— IS —
PROGRESS LIETUVIŲ BENDROVĖS KRAUTUVIŲ

SALDYTUVAI, TELEVIZIJOS APARATAI, SKALBIAMOS MAŠINOS, BALDAI, MATRACAI, KILIMAI, LOVOS IR VAIKŲ BALDAI

Didžiausias Pasirinkimas
MAŽIAUSIOS KAINOS
Leigviausi Išmokėjimai
Baldai Padaromi Pagal Užsakymą

PROGRESS FURNITURE CO.

4183 ARCHER AVE.
Tel. LAfayette 3-3171
3224 SO. HALSTED ST.
Tel. Victory 2-4226
CHICAGO, ILL.

JOSEPH'S DRY GOODS STORE
JOSEPH PIKEL, Savininkas

AUKŠTOS KOKYBĖS PREKĖS
Vyriškų ir moteriškų drabužių

3401 So. Halsted Street Chicago 8, Ill.

Pirkite dabar, kol yra didelis pasirinkimas, rudeninių ir žieminių drabužių, vyriškų ir moteriškų. Visokio dydžio — didelių ir mažų. Turime viršutinių ir apatinių apdangalų. Kaina labai prieinama ir pasirinkimas yra didelis.
Visi čia dirbantieji kalba lietuviškai.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE JŪSŲ INSULIACIJOS PROBLEMĄ. — DABAR YRA LAIKAS IRENGTI SAVO NAMĄ ŽIEMAI.

MES TURIME ISDIRBTĄ REPUTACIJĄ PILNO PASIRINKIMO A-1 RŪŠIES STAKO LENTŲ IR NAMŲ MATERIOLŲ.

CARR - MOODY LUMBER COMPANY
3039 So. Halsted Street Tel. Victory 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

DOVANOS! :: DOVANOS!
PIRKITE KALEDŲ DOVANAS PAS
PETER NOVER

Didelis pasirinkimas žemiausiomis kainomis
DEIMANTŲ, LAIKRODELIŲ, ŽIEDŲ
vėliausios mados Novelty Jewelry

DIDELIS PASIRINKIMAS BULOVA IR ELGIN LAIKRODŽIŲ.

Peter Nover kviečia visus atsilankyti, o busite užganėdinti Taipgi taisome visokius laikrodžius ir nustatom laiką pagal naująją elektrinę mašiną ir PETER NOVER užtikrina jums, kad jūsų laikrodis eis teisingai.

P. NOVER JEWELER

3249 So. Halsted St. CALumet 5-0534

S. L. A.

rusvienijimas Lietuvių Amerikoje yra didžiausia lietuvių organizacija. Tai lietuvių apdraudus tvirtovė Amerikoje. Tai lietuvių brolybės fraternal organizacija. SLA trokšta dar daugiau gerų lietuvių suvienyti broliškais ryšiais vienon didelėn ir gražion šeimynon. Dabar čia SLA. Pažangos Vajus naujus narius priimt.

Susvienijimas iš apdraudus nedaro sau pelno, todėl Susvienijime apdrauda yra pigesnė. Bet Susvienijimas teikia lietuviams daugiaus, negu apdraudą. Susvienijimas veikia kultūrinėje dirvoje, stiprina lietuvių Amerikoje ir rūpinasi bendrais lietuvių reikalais.

Dabar visose lietuvių kolonijose darbuojasi šimtai SLA organizatorių. Kai vienas tų organizatorių atsilankys į jūsų namus, paklauskite jo patarimo — prisirašykite prie Susvienijimo su visa savo šeimyna.

SUSVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE
367 West 30th Street, New York, N. Y.

—Ar pas jus lankosi kasdien "NAUJIENOS", seniausias lietuvių dienraštis?

Kiekvieną valandą kas nors svarbus įvyksta pasaulyje: Mūšiai Azijoje, neramumai Europoje, streikai, nepasitenkinimai, išradimai, atmainos politikoj ir t. t. Kiekvienas inteligentus, kiekvienas apsišvietęs darbininkas seka tas žinias. —Nesekant tų žinių, negalima apsišviesti.

AR JŪS TAS ŽINIAS SEKATE?

Sekti jas galima, skaitant gerą laikraštį. "NAUJIENOS", seniausias lietuvių dienraštis, praneša naujienas iš viso pasaulio ir griežtai kovoja už išlaisvinimą Lietuvos.

"NAUJIENOS" talpina įdomius ir naudingus straipsnius. "NAUJIENOSE" bendradarbiauja geriausi ir rimčiausi Amerikos ir Europos lietuviai rašytojai. "NAUJIENAS" veda išmokslingi žmonės ir visuomenės veikėjai. "NAUJIENOS", kurių savininkai yra vien darbininkai, be baimės skelbia tiesą ir teisybę.

Skaitykite "Naujienas" kiekvieną dieną!

Norint užsirašyti "Naujienas", išpildykite žemiau išspausdintą blanką ir pasiųskite kartu su pinigais tokiu adresu:

"NAUJIENOS" 1949 m.
1739 So. Halsted Street
Gerbiami naujieniečiai:

Įdedu \$..... prašau siųsti dienraštį "Naujienas" žemiau paduotu adresu.

Su pagarba,
Parašas.....

"NAUJIENOS"
1739 South Halsted St., Chicago 8, Illinois
Telefonas CANAL 6-8500.

IŠ LIETUVIŲ GYVENIMO

ALICE STEPHENS SINGERS DAINUOJĄ SUTARTINES

Nedaugeliui tėra žinoma ypatinga mūsų liaudies dainų rūšis, vadinamos giesmės arba sutartinės. Tai seniausios mūsų dainos. Senovėje jos, ir tik jos, buvo žinomos visoje Lietuvoje, o mūsų dienas pasiekė tik kai kuriuose šiaurės ir rytų Lietuvos užkampiuose—apie Biržus, Kupiškį, Ukmergę. Lietuvių Tautosakos Archyvas jų užrašė į plokšteles tik 336, tuo tarpu kitokių dainų buvo užrašyta apie 7,000. Plokštelės liko Lietuvoje, tačiau mūsų laimė, kad kom. Stasys Šimkus 1935 m. užrašė jų gaidas lygiai taip, kaip kaimo moterys dainavo, o Švietimo Ministerija jas atspausdino.

Dabar Alice Stephens dainininkė išsimokė keturias tokias sutartines: Kat-katinėli, Našlaitė rūtele, Obelėle kadužio ir Kai mes buvom dalilio. Chicagoje vėl buvo savaitę laiko Dr. J. Balys, užrašė apie 200 tautosakos dalykų, jų tarpe ir tas sutartinės. Padainavo jas lygiai taip, kaip buvo šimkams užrašyta. Dainavo: Marija Pukšmis, Genovaitė Mačys, Irena Aitutis, Rūta Sinkus, Josefa Milerūtė, Cecilija Pukšmis ir Evalina Stankus. Visos jos yra gimusios Chicagoje. Dainuoti sutartines nėra lengva. Klausant pirmas įspūdis gali kai kam sudaryti, kad dainininkės "nesutaria", nes tos dainos dainuojamos kontrpunktiniu būdu. Šitoks dainavimas dabar yra laikomas modernišku, o mūsų kaimo jau prieš kelis šimtus metų taip dainavo. Tokio dainavimo būdo mūsų kaimynai nežino. Panašių dainų galima dar rasti Balkanuose ir pirmųjų tautų tarpe. Muzikai jomis labai domėjasi. Tos keturios sutartinės buvo užrašytos magnetofonu ir bus demonstruojamos Vašingtone per American Folklore Society suvažiavimą. Vieną sutartinę, Kat-katinėli, visas Alice Stephens choras padainavo per koncertą gruodžio 11 d. Chicagoje. Tad bus proga išgirsti, kaip skambėjo mūsų pačios seniausios dainos.

Wm. Davey pargrįžo iš Okinawos salos

BRIDGEPORT. — Buvęs vietos biznierių jaunulis Wm. Davey pargrįžo iš Okinawos salos, iš Pacifiko vandenyno. Tenai jisai išbuvo 16 mėnesių valdžios tarnyboje mašinistu inžinierium. Okinawos sala yra apie 400 mylių nuo Japonijos. Pati sala esanti apie 65 mylių ilgio ir apie 12 mylių pločio. Gyventojai yra pusiau japonai, bet save vadina okinaviečiais. Žemė kalnuota, bet ūkiška. Auga bananai ir pineapples. Obuolių ir citros medžių nėra. Žmonės labai draugiški, bet labai tamsūs moksliai. Turi savo valdžią, bet Amerikos priežiūroje.

Pirmesnę tolimą kelionę p. Davey atliko, kai išbuvo per 2½ metų Burbanks Aliaskoje. Ten jam teko netikėtai sutikti pp. Kuraičius, kai jie lankėsi Aliaskoje. Sako, girdžiu, kad kalbasi lietuviškai. Pasivijau ir užkalbinau pats. Nagi, gerai pažįstami. Ten būdamas jisai gaudavo "Naujienas". Labai pasigedo, kada negaudavo "Naujienų" Okinawos saloje. Aš buvau jam užrašęs ir ten gauti. Gaila, kad jo nepasiekė.

P-as Davey dabar turi pasi- svečiuoti iki sausio mėnesio ir po to vėl bus paskirtas savo tarnybai į Austriją ar Vokietiją. Sako, nesvarbu, kur mane pasiųs, bet "Naujienos" man turi ateiti. Aš noriu viską žinoti, kas dedasi po Čikagą.—VBA.

Tremtinių susirinkimas

Š. m. lapkričio m. 27 d. 3 v. po pietų šaukiamas lietuvių tremtinių, gyvenančių 18. kolonijos ribose ir apylinkėse, susirinkimas, kuris įvyks Dievo Apveizdos parapijos salėje (įėjimas iš 18. gatvės į salę, esančią po bažnyčia).

Būs svarstomi svarbūs tremtiniams reikalai. Visus šioje kalonijoje ir apylinkėje gyvenančius tremtinius prašome susirinkime būtinai dalyvauti. Iniciatoriai

Cukrinis kareivis

Tenka girdėti, kad dabar Chicagoje yra pusėtinai apsigyvenusių tituluotų žmonių, bet štai netrukus į Chicago atvyksta dar vienas — tai Cukrinis kareivis, o jį priims "Pirmyn" choras, vedamas choro mokytojo K. Steponavičiaus, kuris aukojasi lietuvių kultūriniam gyvenimui.

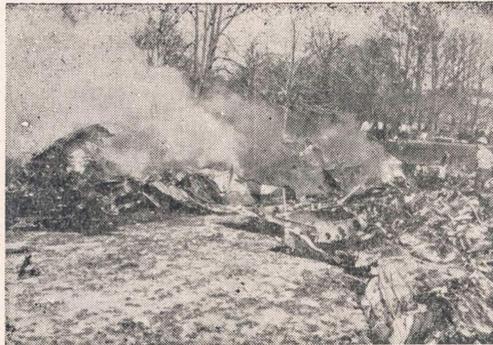
Praeitą penktadienį, lapkričio 18 d., "Pirmyn" vėl susirinko savo nuolatinių dainų pamokų. Po trumpų pamokų choro mokytojas pranešė, kad šiandien teks truputį pasilinksinti. Tai choris visus uždarbė, kada po parengimo ir jų sunkaus darbo gauna linksmą, draugišką valandėlę. O jau su kitomis dainų pamokomis stosime prie "Cukrinio kareivio", kuris turės būti pastatytas 1950 metais sausio 29 d. Laikas nebeilgas. Tuo ir pasibaigė tos dienos dainų pamokos, o choristai pradėjo linksintis. Buvo atsilankę ir kai kurie "iš meilės" vaidintojai, taipgi atsilankė ir sveikieji, kurie visi draugiškai linksminosi iki vėlumos, o po to draugiškai skirstėsi iki kitos dainų pamokos. —Š.

Prašo garantijų

Mes esame lietuviai, kauniškiai, susidedam iš 5 asmenų: Edvardas Karvelis, gimęs 1918, laikrodžių taisyimo meistris, galioji būti ir šoferiu, mechaniku ar ūkio darbams. Romuald Karvelienė, gim. 1923 m., žmona, siūvėja. Viktoras Karvelis, gim. 1948 m., sūnus. Jonas Karvelis, gim. 1885 m., tėvas, laikrodžių taisyimo meistris, gali būti ir mechaniku. Alisa Karvelienė, gimusi 1896 m., motina, moterų drapanų kirpėja.

Kaune turėjome laikrodžių prekybą ir taisyimo dirbtuvę. Bolševikams užėjus, turėjome robleisti savo gimtinę dėl teroro. Nuo 1945 metų čia, Vokietijoje, verčiamės savo amatu, bet ilgam laikui būti čia neįmanoma. Labai norime išvažiuoti į Jungt. Valstybes, tik visa bėda, neturimi giminių ar šiaip pažįstamų, nuo kurių galėtumėm gauti garantijas. Turime visi DP teises emigracijai. Sveiki — IRO gydytojų patikrinti.

Gelbėkite savo tautiečius nuo bolševikinio pagrobimo pavojaus! Edvardas Karvelis, 13a Wiesentheid, Bayaria—US Zone, Europa.

NAL. TENU-ACME Telpinimas. Brownsburg, Ind., ūkyje guli sudžiusio lėktuvo likučiai. Nelaimės metu gvybės neteko du kareiviai, 10 laimingai nusileido parasiutais.

Burnside

SLA 63 Kuopa ruošiasi parengimui, būtent bingo pases. Parengimo komisijos pirm. P. Karžikauskas su pagalbininkėmis A. Snarskiene, P. Kučinskiene ir M. Bartulienė darbuojasi, kad tas parengimas būtų sėkmingas. Bilietai platinami, gauta dovanų. Kuopos nario A. Baujo sūnus Volteris parodys daug įdomių paveikslų, nes jisai turi įsigijęs visą mašineriją paveikslams rodyti. Bus kitokių pamarginimų, skanus alučių ir stipresnės.

Parengimas įvyks šeštadienį, lapkričio 26 d., 7.30 val. vak. P. Snarskių bute, 610 East 88 St., Bornsaid. Komisija širdinai kviečia visus kuopos narius ir svečius atsilankyti ir paremti kuopos išdą. Kuopos narys A. L.

Iš Krakiškių Draugiško Klubo padangės

Ateinantį sekmadienį, lapkričio 27 dieną, 2 valandą po pietų bus mėnesinis susirinkimas Don Varnas patalpose. Visi nariai malonėkite būtinai būt šiame susirinkime, nes turime labai svarbių reikalų aptarti, o ilgiau atidėlioti negalima. Turime viską užbaigti šiais metais, nes gruodžio 4-tas sekmadienis pasitaiko 25 d. (Kalėdos). Tai šis susirinkimas bus paskutinis šiais metais. Taigi dar kartą valdyba prašo visus narius ateiti į šį susirinkimą. Koresp. A. K.

Felix Yakaitis jau pasirengęs vaišinti

Kam laukti "kalakutų dienų", kad jūs galite jau šį vakarą gauti kalakutienos?

Taip, Felix Yakaitis kviečia į savo naują Silver Club Taverny užėigą (3336 S. Lituania ave.) visus savo draugus, pažįstamus ir šiaip visus gerus žmones pasilinksinti šį vakarą. Galėsite smagiai pasilinksinti, būsite pavaišinti kalakutienos sandvičiais ir t. t. Bus ir muzika.

Pats savaiame suprantama, kad "Dėkos dieną" užieigoje bus dar daugiau linksmybių. O šeštadienį ir sekmadienį, kaip ir seniau, Yakaičio užieigoje bus tikras "šurum-burum". (Sk.)

REMKITE TUOS, KURIF GARSINASI "NAUJIENOSE"

Cicero

MIRĖ KAZYS BAKŠAITIS. Mirė Kazys Bakšaitis. Pašarvotas Vasaičio koplyčioje, 1446 So. 50 Ave. Laidotuvės įyksta trečiadienį. Jomis rūpinasi pusbrolis P. Stanaitis.

Nėra abejonės, kad laidotuvės bus iškilmingos, nes velionis šioje kolonijoje buvo gerai žinomas kaip buvęs ilgametis biznierių. Paliko nemažai giminių ir būrį draugų. Buvo nevedęs, ramaus būdo vyras. Apie porą metų buvo snegalėjęs. Sveikatos sumetimais gyveno farmoje pas P. P. Stanaičius, kurie jį globojo ir tinkamai prižiūrėjo. — D.

Kviečia

Lietuvių Socialdemokratų Sąjungos 4 kuopos priešmetinis susirinkimas bus lapkr. (Nov.) 25 dieną, penktadienį, 8 val. vakare, "Naujienu" patalpose, antrame aukšte, 1739 So. Halsted Street.

Kviečia narius ir norinčius tapti nariais, ypač naujai atvykusiuosius atvykti į šį susirinkimą ir prisidėti prie kuopos veiklos. Per du metus su viršum kuopa dėjo visas pastangas gelbėjime draugų tremtyje, dabar jau daugelis yra atvykę čia. Tad ateikite ir prisidėkite prie tolimesnės kuopos darbuotės. —Kvieslys.

NAPALEONAS SLISHAS gyvena 4120 So. Mozart, Tel. Virginia 7-1227

Mirė 1949 m. lapkr. 22 d. 2:50 val. po pietų, sulaukęs pusės amžiaus. Gimęs Lietuvoje, Panevėžio aps. Amerikoje išgyveno 37 metus. Paliko nuliūdę: žmona Ona, pagal tėvus Atkočaitis, pagal pirmą vyrą Šiaulienė, podukrė Anna Davis, jos vyras Stanley ir jų šeima, postinis Bruno Schultz ir kitos giminės, draugai ir pažįstami. Priklausė Chicago Lietuvos Draugijai.

Kūnas pašarvotas Julius Liulevičiaus kopl., 4349 So. California Ave. Laidotuvės įvyks šeštad., lapkr. 26 d., 10 val. ryta. Iš koplyčios bus nulydėtas į Lietuvių Tautines kapines.

Visi a. a. Napoleono Slischo giminės, draugai ir pažįstami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsiveikimą. Nuliūde lieka: žmona, Podukrė, Postinis ir Giminės.

Laid. Direkt. J. Liulevičiaus Tel. Lafayette 3-3572.

A. PETKUS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

6812 So. Western Avenue

TELEFONAS GROVEHILL 6-0142

1410 South 50th Avenue

TELEFONAS TOWN HALL 2109 CICERO, ILLINOIS

KOPLYČIOS VISOSE MIESTO DALYSE

LIDŲSIO VALANDOJ

Saukite

MAŽEIKA & EVANS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 So. Western Ave. 3319 Lituania Ave.

PROSPECT 6-0099 YARDS 7-1138-1139

Tiesu turie gyvena kitose miesto dalyse gausime koplyčių neturim jay namų

John F. Eudeikis

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

4605-07 SO. HERMITAGE AVE.

Visi Tel. YARDS 7-1741-1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVE.

Telefonas Lafayette 3-0727

3 MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mūsų radio programai šeštadieniais 9:15 ryto. W. G. E. S. 1390 k

NARIAI
Chicago
Lietuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVIMAS
DIENĄ IR NAKTĮ
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 LITUANICA AVE. Phone YARDS 7-4908

PETRAS P. GURSKIS

659 WEST 18th STREET Tel. SEeley 3-5711

J. LIULEVIČIUS

1348 SO. CALIFORNIA AVE. Phone Lafayette 3-3572

LEONARD A. EZERSKIS

1646 W. 46th STREET Phone YARDS 7-0781

P. J. RIDIKAS

3354 SO. HALSTED ST. 710 WEST 18th ST

Telephone YARDS 7-1911

ALFRED VASAITIS

1446 SO. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. Olympic 1003

LACHAWICZ IR SŪNŪS

2314 W. 23rd PLACE 10756 SO. MICHIGAN AVE.

L. BUKAUSKAS

10821 SO. MICHIGAN AVE. Phone PULLMAN 5-9661

Pirkite iš Didžiausios Paminklų Dirbtuvės CHICAGOJE

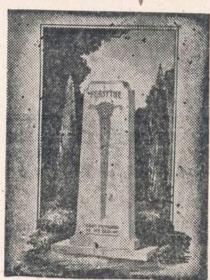
Jonas Savickas

BEVEL GRANITE CO. (Not Inc.)

119th St. ir Kedzie Ave.

WHOLESALE ĮDIRBYSTĖ Paminklų pristatome į visas kapines arti, ar toli.

Telefonas: BEVERLY 8-3632

SUSIRINKIMAI

MARQUETTE PARKO NAMU savininkų susirinkimo ketvirtadienį, lapkr. 24 d., dėl Padėkos Dievos šventės, nebūs.

Frank Bakutis, rašt.

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA

Gražiausios gėlės dėl vestuvių bankietų, laidotuvėms ir dėl kitų visokių papuošimų

6901 S. Wentworth Ave. Tel. Stewart 3-2454 ir HUDSON 3-2224.

URBA

Gėlės Mylantiems Vestuvėms, Ban kietams, Laidotu vė m s, Papuoš imams.

GĖLININKAS

4180 Archer Avenue

Phone: LA 3-5800 arba 5870

LOVEIKIS

Siūnčiam Gėlės Telegramu Visas Pasaulio Dalis

KVIETKININKAS Gėlės Vestuvėms, Bankietams ir Pagrabams 3316 SO. HALSTED ST. Tel. YARDS 7-7308

GĖLINIKAS PETRO FLORIST

Gėlės mėgstantiems, vestuvėms, bankietams, laidotuvėms, papuošimams.

ROY R. PETRO 5519 So. Harlem Ave. Tel. REliance 5-0763 Residence: PORTSMOUTH 7-9020

Chicago's Draugijų Klubų Valdybos 1949 Metams

TEISYBES MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS VALDYBA 1949 METAMS: Jos. Balchunas, pirm., 7149 So. Sacramento Avenue, PROSPECT 6-3855; Petras Kenutis, vice-pirmininkas, A. Kaulakis, tel. rašt., 3247 So. Emerald Ave., tel. Danube 6-1126; Felix Kasper, fin. rašt., 3534 S. Lowe Av., VIRGINIA 7-1624; Frank Bakutis, ižd.; S. Stanevičia, kontr. rašt., Jonas Dimša, iždo globėjas; Stumbris, maršalka; Frank Bakutis, Igonių prižiūrėtojas, 2603 W. 69th St., tel. Hemlock 4-4838; Dr. J. Poška, daktaras kvotėjas, 3133 S. Halsted St Hemlock 4-2374. Susirinkimui atsi-buna kožna mėnesį antra sekma-dienį, 12:30 val. popiet, Chicago's Liet. Auditorijoj, 3133 So. Halsted St. Nariai yra priimami vy-rai ir moterys nuo 18 iki 50 m.

AR ŽINOTE KĄ RAŠO "KELEIVIS"

AR ŽINOTE, kodėl vieni ji giria, kiti keikia, bet visi mėgsta jį skaityti?

Net kunigai pasislėpę iš studijuoja, nors savo parapojonims draudžia jį i rankas rašinti

"KELEIVIS" žmonės mėgsta dėl to, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybės kelbti

Žmonių mulkintojus ir ap-gavikus jisai lupa be jokio pasigailėjimo.

Be to, jame rasi visokių patarimų, pamokinių, gražių eilių, įdomių paveikslų ir ži-ri iš viso pasaulio.

Kainuoja tik \$3.00 metams Adresas toks:

"KELEIVIS" 636 Broadway SO. BOSTON. MASS

SOPHIE BARCUS

RADIO VALANDA

17-ti METAI

IS STOTIES W.G.E.S.

1390 C.

Kasdien nuo 8:45 val. ryto iki 9:30 val. ryto

Lietuviškos Vakarūškos kas pirmadienį (14-ti metai) nuo 7 v. iki 8 v. vakare

Išgirsite vėliausias žinias, muziką ir kitus įdomius pranešimus.

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI NAUJENOSE

Pirkite iš Lietuviškos Paminklų Dirbtuvės

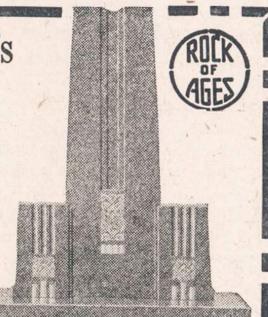
Dabar yra tinkamas laikas užsisakyti gražų paminklą arba koplyčią (Mausoleum) ant savo mylimo asmens kapo tiesiai iš mūsų paminklų dirbtuvės.

BITTIN IR KAMENSKY ekspertų darbas yra paremtas 45 metų patyrimu. Mūsų paminklų dirbtuvė yra atdara visuomet.

PAMINKLUS PRISTATOME I VISAS KAPINES ARTI AR TOLI

Bittin and Kamensky Monument Works

3938 W. 111th Street — Tel: BEVERLY 8-0005

ATŽALYNAS IR ATŽALYNEČIAI

Šįmet rudenį Čikagoje gau- su rimtų parengimų, rimtų kul- tūrinį pramogų. Nespėjome priminti "Kaminkrėtį ir malū- nininką", nespėjome nukalbėti "Iš meilės", kai vėl sekmadien- nis net su dviem pramogoms— su Antaninos Dambruskaitės koncertu ir "Naujosios Auš- ros" koncertu — literatūros vakaru, o sausio 29 d. "Pir- myn" choro "Cukrinis kareivis". Rudens užbaigai ir žiemos pradžia — lapkričio 27 ir gruodžio 4 d. — aštuonių dienų laikotarpis net du spektakliai, dvi teatrinės premjeros: Lietu- vių Teatro "Atžalyno" stato- ma V. Adomėno komedija "Sve- timos Plunksnos" ir Lietuvių Teatro statoma J. Grušo dra- ma "Tėvas".

Vertinant kiekvieną mūsų meninį pasirodymą kaip malon- ūnų kultūrinį reiškinį, betgi ypa- tingai reikėtų susidomėti be- artėjantiems abiem paskiausiai spektakliais, tuo labiau, kad vienas iš jų yra naujo lietuvių teatro krikštynos, o kitas — Lietuvių Teatro "Atžalyno" teatrinio darbo pradžia Nauja- me Pasulyje.

Lietuvių Teatras "Atžalynas" V. Adomėno komediją "Sve- timos Plunksnos" stato jau šį sekmadienį. "Atžalyno" režis- rieriui Jurgiui Blekaitiui šis veika- las jau pažįstamas iš pastaty- mo Vilniuje, atžalyniečiai šį veikalą buvo pastatę Hanau be- veik pačiose išvykimo į JAV išvakarėse, todėl vargu bus tiksli kalbėti apie šį "Svetim- os Plunksnos" pastatymą, kaip apie "Atžalyno" premjerą. Geriau

ir tiksliau bus jį pavadinti at- naujinimu. Betgi čikagiečiams, ir net naujai atvykusiems, "Svetimos Plunksnos" yra nau- jiena. Dar daugiau, nors yra linkstama manyti, jog "Sve- timos plunksnos", kaip ir dažna komedija, neturi stipresnio idė- jinio nugarkaulio, betgi dėl daugelio priežasčių ji mums gali būti labai aktuali.

"Atžalynas" — nauja scenos meno pajėga, tebesiruojanti tik ketverių scenos darbo metų šukakčiai. Retas iš atžalynie- čių scenos meno sritį yra dirbęs Nepriklausomoje Lietuvoje, dar retesni jų tarpe sutiksime asmenį, besidangstantį sve- timomis ar nuspalvintomis plunksnomis, besigiriantį pra- eitimi ir reikalaujantį už pra- eitį šau respekto ir perversinimo. Jei neklystu, tai tik vienas jų grupės žmogus — režisieris Jurgis Blekaitis — buvo pasirošęs anksčiau, negu at- sirado tremtyje. Visi kiti atžal- yniečiai tėra scenos darbo en- tuziastai, atsitiktinai ar neat- sitiktinai susibūrę Hanau (Vo- kietijoje) tremtinių stovykloje, susimėtę vienan kolektyvan ir panūdę atgaivinti bent tremty lietuvių mėgėjų teatrą.

Pradžią buvo sunki ir be pre- tenzijų. Pirmasis veikalas buvo Kazio Binkio "Atžalynas", nuo ko kolektyvas ir pasirinko var- dą. Toliau sekė Antano Škėmos vaizdelis "Vieną vakarą", An- tano Gustaičio "Sekminių vai- nikas", F. Šilerio "Princesė Tu- randot", Stasio Santvaro "Žve- jai", A. Gehri "Šeštame aukšte", Kazio Binkio "Generalinė repetitija", V. Adomėno "Sve- timos plunksnos", "Raketa i mėnulį". Neturėdami savo kole- ktyve žmogaus, galinčio būti "Atžalynui" meno vadovu, jie kvietėsi režisierius iš profesio- nalų mūsų teatralų tarpo. Pir- muoju kolektyvo režisierium buvo Vytautas Valiukas, to- liau sekė Antanas Škėma, Sta- sy Pilka, ko pagaliau kolekty- vas pasikvietė Jurgį Blekaitį, tebedirbantį su atžalyniečiais iki paskutiniųjų dienų.

Hanau lietuvių stovykla ne- buvo svetinga "Atžalynui". Stovyklos administracijoje be- veik visada trūko žmonių, ga-

Ponia Carleton S. Hadley stovi greta automobilio, kurį jai nupirko viceprezidentas Alben Barkley. Automobilis kainuoja 3,000 dolerių. Penktadienį jiedu susitauks.

linčių suprasti, jog ir "Atžal- no" darbas yra kultūros dar- bas, vertas didesnio dėmesio ir paramos. Atžalyniečiai patys susirado bombą apgraiūtą ark- lidžių kampa stovyklos rajono užnugaryje patys įsirengė tuo- se griuvėsiuose jaukią repetici- joms patalpą. 1946 m. Hanau stovykla buvo paversta dirban- čiųjų stovykla, kurioje UNRRA kiekvieną tremtinių stengėsi įjungti į kokį nors darbą sto- vykloje ar už jos ribų. Lietu- viškoji stovyklos administraci- ja tuo metu sugebėjo ne tik "Dainavos" choro vadovą, bet ir choristus ir tautinių šokių šokėjus aprūpinti atleidimais nuo darbų ir netgi papildomais maisto ir atlyginimų priedais, bet nesugebėjo tokių privilegij- ų išrūpinti bent "Atžalyno" vadovui. Betgi atžalyniečių at- sparumas ir entuziazmas ne- dingsta ir šiuo metu. Dar dau- giau, tik šiuo metu teatras pradeda iš mėgėjų teatro tap- ti rimtu studijiniu teatru, pa- jėgiančių įveikti tokius ekspe- rimentus, kaip A. Gehri "Šeš- tame aukšte" (Vyt. Valiuko pa- statymas) ir K. Binkio "Gene- ralinė repetitija" (Jurgio Ble- kaitio pastatymas). Tantai bū- dinga ir įdomu dar ir dėl to, jog tuo metu žymiai geresnėse sąlygose gyvenusiems teatro profesionalams niekaip nepavy- kė išspręsti organizacinių pro- blemų.

Šios sunkios sąlygos vis la- biau ir labiau cementuoja ko- lektyvą. Kolektyvo žmonės iš- blaškyti po įvairias darbovie- tes, scenos darbai jie tegali su- sirinkti naktimis. Kolektyvui tenka iš kitur kviestis režisie- rius, kuriuos patys turi aprū- pinti maistu iš savo labai kuk- lių išteklių. 1947 m. pabaigoje suintensyvėja emigracija į Ka- nadą ir į Australiją, Kanadie- čių ir australiečių komisijos lan- kosį stovyklose ir ieško darbiu pajėgių viengungių. Bemaž vi- si atžalyniečiai viengungiai, emigracinės pagundos didelės, tačiau, nežūrint visų pagundų, tvirtas nusistatymas nesubyrė- ti, o jei kur nors emigruoti, tai stengtis emigruoti visiems iš karto ir vienu vieton. Tokių progų vis dėlto nedaug, ir ta- čiau vieną dieną jų branduolys atsiduria Luizianos gyvatynuo- se, iš kur Trečiokų, Milerių ir kt. amerikiečių pastangomis jiems pavyksta persikelti į Či- kagą. O Čikaga tai lyg antroji Hanau: bemaž visų atžalynie- čių darbai sunkūs, dažnas iš jų, netgi režisierius, dirba po 50 ir net daugiau valandų per sa- vaite, o ruošti scenai telieka tik vėlus vakarai ir sekmadien-iai.

Ir tačiau vienu atžvilgiu Či- kagoje atžalyniečių savijauta geresnė. Jie jau čia ne vieni, jie vis daugiau ir daugiau su- silaukia visuomenės dėmesio, nors visuomenė tėra mačiusi kelis jų neesmingus pasirody- mus. Taip pat Čikagoje prie jų kolektyvo branduolio šalia Jo- no Kelečiaus, Stasio Gasiūno, Antano Minalgos, Vyt. Gruzd- džio, Irenos Nevinskaitės - Jo-

nyniens, Stasio Petkaus ir kt., bendran darban įsiriškiavo Ju- rgis Blekaitis ir Edmundas ir Ona Trečiokai, kurie nemažes- ni kolektyvo entuziastai už se- nuosius atžalyniečius. Tai la- bai ir labai svarbu kolektyvui, nes dabar "Atžalynas" turi vi- sa, kas būtinausia jo užsibrėž- tame kelyje. J. V.

Padirbėkime garan- tijoms gauti!

Nuo 1948 m. birželio mėn. BALF įstaiga Amerikoje inten- syviai dirba tremtinių emigra- cijos reikalais. Pagal taip vadi- namą Public Law 774, iš Euro- pės į Ameriką jau išvyko apie 15,000 lietuvių. Šiandien IRO jau verčia kiekvieną tremtinį tuoj ir galutinai apsispręsti: kur važiuoja, ir per kokią orga- nizaciją važiuoja. Ir nepasiro- šusiems šiandien tenka susidur- ti su gana žiauria pačtim. Apie 6,000 lietuvių ddar neturi dar- bui ir būti iš JAV garantijų. Tikėjomės, kad kiekvienas iš- vykęs į JAV lietuvis pats atsiųs, arba suras gerasirdžių ameri- kiečių tarpe tokių, kurie jiems garantijų parūpins. Bet tai dar nevisi atliko.

Šiuo metu, talkininkaujant visoms tremty esančioms orga- nizacijoms, registruojam netu- rinčiuosius garantijų lietuvius. Sąrašus išsiuntinėjim visoms tuo besidominčioms įstaigoms. Lieka labai intensyviai padirbė- ti, kad iki 1950 m. kiekvienas galės emigruoti lietuvis garanti- jų gauti.

Radę Naujamam Pasuly sau namus ir buvę tremtiniai Lietu- viai dabar turės paskutinę pro- gą likusiems Europoje pagel- bėti, drauge su amerikiečiais padėti likusiems gauti kvieti- mus.

Kiekvienas Europoj tebesąs tremtynys yra prašomās, savo iniciatyva, kuo greičiausia raš- yti savo pažįstamiems, giminiams ar draugams Amerikoje, kad jie mėgintų tokių garantijų gauti ir per BALF ir kitas or- ganizacijas kuo greičiausia jas atsiųsti. Visiems gaunantiems garantijas BALF įstaiga pasi- stengs per visas organizacijas emigracijai pagalbėti. Nedėkit per didelių vilčių DP įstatymo pakeitimui. Naudokitės šiuo įs- tatymu—DP Act of 1948. Pa- gal jį mes, lietuviai esam gana, palyginus, laimingi emigracijos problemoms spręsti, nežūrint pasitaikančių užkliuvimų ir ki- tokių sunkumų.

Jonas Valaitis.

Pirkite savo krautuvėse, kn- rios garsinasi "NAUJENOSE"

Detroit, Mich.

BALF'o Tag Day aukos dar- plaukia

Iš organizacijų ir pavienių asmenų gauta aukų:

Detroito Buvusių Tremtinių Draugija \$20.00
Antanas Kakanauskas 10.00
Steponas Aukštikalnis 10.00
Jonas Bernataitis 10.00
Frances Cečkauskienė 5.00
J. Kanas 5.00
Ralph Volodke 5.00
A. Domakai 5.00
Pijus Micuta iš Allen, Michigan 5.00
S. Kreuchunas 5.00
BALF'o "Tag Day" sąrašo įvyko keletas klaidų, už kurias atsiprašom ir čia pataisom:

Dėžė No. 209—\$16.71, gar- sinta Pranas Kazlauskas—tur- jo būti prof. Pranas Padalskis.

Dėžė No. 40—\$27.23; garsin- ta J. Tamašiūnas—turėjo būti Marija Sims.

Praleista sąrašo Mary Sa- muolis—\$23.78;

praleista Jonas Bernataitis \$17.22;

praleista Aldona Mitkaitė — \$12.66.

Aukotojai, aukoję mažiau \$5 Tag Day progą, dėl vietos stokos negarsinami, nors lygiai dėgingi ir jiems už aukas.

Visiems už aukas ir pasidar- bavimą tariame širdingai aciū.

Elzbieta Paurazienė, "Tag Day" vedėja ir 26-to skyriaus pirm.

Cleveland, Ohio

PRANEŠIMAS

Lietuvių Kultūros Fondo Cle- velando skyriaus valdyba, siek- dama didesnio Clevelando lietu- vių visuomenės susitarinimo ir norėdama suteikti jai kultūri- no bendravimo progą, nutarė surengti eilę paskaitų. Jas penktadieniais vak. 7 val. Nor- wood Library patalpose (6401 Superior ave.) skaitys įvairių sričių lietuvių kultūros darbi- ninkai ir visuomenininkai.

Lapkričio 25 d. inž. Pijus J. Žiūrys kalbės gyvenamojo me- to klausimais, gruodžio 2 d. inž. dr. Ad. Damušis — apie rezistencinę lietuvių kovą su okupantais, gruodžio 9 d. J. Daugėla—apie laisvės idėjų de-

mokratiniūje santvarkoje.

Įėjimas laisvas.

Visuomenė kviečiama į šias paskaitas gausiai lankytis.

LKF Clevelando Skyriaus Valdyba.

Naujos Dantu Plates

PADARO EKSPERTAI

TECHNIKAI

Naujus dirbinius dantis

padarome mokslinai

Geriausias darbas ir medžiaga.

Mes darome plokšteles tik pagal

Illinois registruotų dentistų įs-

paudas. Plokšteles pataisome ir

periluiuojame greitai. Visas dar- bas garantuojamas.

CHICAGO DENTAL

LABORATORY

1720 W. CHICAGO AVE.

NUO UZSISENEJUSIŲ, ATVIRŲ

SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ

IR ODOS LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENU, AT-

VIRŲ IR SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ, jie

negali ramiai sėdėti ir naktimis

miegoti, nes jų užsiseņėjusios žaizdos

nieši ir skauda. Kad pašalinti tą

niežėjimą ir skaudėjimą senų atvi- rų ir skaudžių žaizdų, uždeikite

LEGULO Ointment. Jų gydymo s

ypatybės palengvins jūsų skaudėji-

mą ir galėsite ramiai miegoti nak- tį.

Varfokite jus taipgi nuo skau- džių nudėgimų. Jus taipgi pašalina

niežėjimą ligos, vadinamos PSORIA-

SIS. Taipgi pašalina peršėjimą ligos,

vadinamos ATHLETE'S FOOT, su-

stabdą džiūviamą odos ir perplūšimą

tarppirščių. Jos yra tinkamos var- toti nuo džiūstančios ir suskilusios

odos. Jos yra geros gyduolės nuo

visų išvirsnių odos li- gų.

LEGULO Oint-

ment suteiks jums pa- galbą nuo nuvargusių,

perštamų ir niežėnčių kojų. Legulo Ointment

yra parduodamas po

75c, \$1.25 ir \$3.50. Pirkite vaistinėse Chi-

cagoje ir apylinkėse

arba atsiskite money order.

LEGULO, Department J

1847 W. 14th St. Cicero 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

CHICAGO 50, Ill.

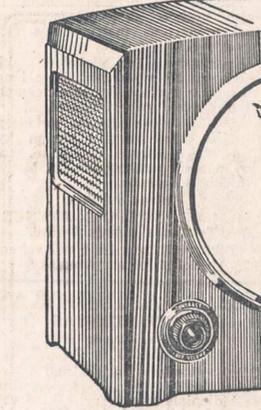
CHICAGO 50, Ill.

FOR A LIMITED ENGAGEMENT ONLY
Tito Gobbi's Verdi's opera
RIGOLETTO
PRASIEDA RYTOJ
CINEMA ANNEX
3210 W. MADISON ST.

ČIA PIRK DAMAS
SUTAUPYSI
GERUS PREKES
LIETUVŲ MĖSINĖ
Lietuvis Bučerys
5138 So. Halsted St.
TEL. BOULEVARD 8-4425.
Mes parduodame geriausią mėsą,
Grocery, Paukštiena
NEMOKAMAI PRISTATOME
CHAS. YUSKA, Mgr.

DR. A. MICHEL, Opt.
EGZAMINUOJA AKIS — PRITAIKO AKINIUS
DABAR RANDASI
3201 West 63rd Street
2-ras aukštas (S. W. kempas 63rd ir Kedzie Ave.)
Tel. WALBROOK 5-6118.
Valandos kasdien nuo 9 iki 6. Trečiad. iki pietų.
Vakarais: pirmadienį ir ketvirtadienį iki 9:00.

RAYTHEON 20/20
Television setas 1950. Išbulintais. Perduoda paveikslą labai aiškiai.
Lengva akims. Nereikia aerial, tikta prijunk prie elektros sarketo,
kaip paprasta lempa, ir televizija veikia. Garantuoja ilgiems metams
Dirbtuvės kaina 7-0X \$129.95 Mantel 1101—12 col. \$249.95
Mantel 701—10 col. \$189.95 Console 1102—12 col. \$279.95
Parduodama už cash ir lengvais išmokėjimais po \$2.00 per savaitę.

JOS. F. BUDRIK, Inc.
AUTORIZUOTI PARDAVEJAI
3241 South Halsted Street
PATELEFONUOKITE CALUMET 5-7237
Ir jums Raytheon televizija tuoj bus pristatyta.
Krautuvė atdara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais.
Stotis WCFL, 1000 kil. Sekmadieniais 5:30 po pietų
Lietuviška radijo programa.

THREE FEATHERS
Pažymi Karališką Vaisingumą

Gimusi elegantiškame devyniolik- tame amžinyje... vis tebėra kara- liško vaisingumo pažymėjimu.

\$1.26 1/4 oz. \$2.48 2 oz. \$3.94 3/4 oz.
Auspicious Pack Convenient Flask Economy Size

RARE BLENDED WHISKEY 86 PROOF. 65% GRAIN NEUTRAL SPIRITS.
THREE FEATHERS DISTILLING COMPANY, LAWRENCEBURG, IND.

Doleris už dolerį—nėr geresnio pirkimo!

VILNONIAI
IR
SUKTŲ VILNŲ
2 KELNIŲ
SIŪTAI
\$47.50
(Vienoms kelnėms)

Ekstra kelnės
\$14.95
Ekstra kelnės
Dvigubai dėvėsi
Dviguba vertė

Siuvam pagal užsakymą **\$60.00**
ir aukščiau

PALTAI
\$39.50 ir \$47.50
Zipper pamušalai

L & F
TAILORS & MEN'S FURNISHERS
3464 So. Halsted Street, prie 35-tos
Atdara pirmadienį ir ketvirtadienį iki 9:00. Kitomis dienomis iki 6.

ZOLES - ŠAKNYS

Pas mus visada galite gauti sekan- čių žolių ir šaknų, svarais, pusė svaro arba mažiau, ir prisunčiamai ir namus.

Paragvajų Arbata, sv. \$1.25
Medleva Žievelės svaras...\$1.50
Čemeryčia šaknys, svar. \$1.50
Valerijono šaknys, svar. \$2.00
Pelynų žolė, svaras \$2.00
Europos Ramunų Žiedai svaras \$2.50
Trukzolių, svaras \$3.00
Nervazolių šaknys, sv. \$5.00
Ginseng šaknys dėl visos sveikatos ir jaunystės, svaras \$20.00

ALEXANDER'S CO.
414 W. Broadway
SO. BOSTON 27, MASS.

BAIKITE SAVO KANČIAS

arthritis, reumatizmo skausmus, raumenų įtampa, kosėjimą su šiomis slaptomis formulėmis, kurios ėjo iš kartos į kartą. Sudėtis grynų žolių, daugelis jų yra retos ir brangios.

Z-G ZOLIŲ ARBATA No. 2— (\$1.25) — sekminkalbi vartojama nuo reumatizmo, arthritus bei lumbago daugelio dėkingų žmo- nių.

Z-G ZOLIŲ ARBATA No. 5— (\$1.25)—nuo galvos slogos. Star- bata turi cininos žievelės ir tuoj veikia.

Z-G ZOLIŲ ARBATA No. 12 — (\$1.25)—nuo kosulio ir krūtinės užsikimimo. Labai veikli ir vaikams galima saugiai duoti.

Z-G ZOLIŲ ARBATA No. 17 — (\$1.00)—GARSIOJI Skilvio Ar- bata teikia greitus rezultatus skilvio ligose. Puikiai liuosuoja vidurius, juos sušunuoja.

STANIS Analgesic SALVE— (\$1.00)—duoda STEBETINUS rezultatus, kai vartojama nuo neuritis, sciatica, reumatizmo ir arthritus, krūtinės, nugaros skau- dėjimo ir užsikimimo. Reikia trinti raumenis nuo drebulio, slogų ir šaltų kojų. Staiga susi- geria į odą ir ilgai laikosi šilima. Švelnina ir akstina kraujų apy- taką, tokiu būdu išblaško kūne susirinkusius nuodus.

Atleikite arba atsiskite "money order". Gaunama geresniose ap- tiekose arba Wieboldt krautuvėse.

Z. G. STANIS COMPANY
2822 Archer Ave.
CHICAGO 8, ILL.

PLANINGAS TAUPYMAS **TAUPLYK NORS MAŽAI, BET REGULIARIAI**

Chicagos įvykiai

Plėšikavimai

(“Monday Morning Gang”)

Taip jau kalbama, kad pirmadienis tai plėšikautojų diena, tai ir sakoma: “Monday Morning Gang”.

Tą rytą plėšikai buvo įsibrovę į restoraną 1058 Washington blvd. ir pagrobę 1,100 dolerių paspruko.

4856 S. Elizabeth st. sargas W. Bartkus, 53 m., buvo sumuštas. Plėšikai, nieko čia negavę, pabėgo.

Apvogta 5201 S. Kedzie ave., kur paimta daug įvairių prekių.

5733 Belmont ave. parduotuvėn buvo įsibrovę plėšikai; paėmę prekių už 2000 dolerių, pabėgo.

2025 Madison ave. policijos detektyvų akivaizdžiai buvo juodųjų vagiamas. Vienas jų 21 m. F. Lindsay tuoj buvo pagautas. Pas jį rastas ginklas.

10536 Vernon ave. du juodukai įsibrovė, bet policija buvo tuoj įspėta, ir tuodu plėšikai suimti: tai La Mont Dora, 18 m., 1424 W. 14 st., ir J. Ivory, 19 m., 1821 W. 13 st. Šis turėjo ginklą.

EISMO NELAIMĖS

Tur būt, dėl blogo matumumo eismo nelaimių šias dienas pasitaikė labai daug. Štai keletas jų:

J. Tentes, 70 m., 653 E. 87 st., automobilio užmuštas, kai jis norėjo pereiti 87 st.

Sužeisti ir į ligoninę nuvežti: T. Forrest, 22 m., 5534 Ada st.; W. Randle, 16 m., Tiedville rd.; ir D. McIntyre, 24 m., 7001 Normal blvd.

J. Andrews, 39 m., 333 W. Madison st., sužeistas gatvėje išgulėjo 35 minutes. Policija tą atstikimą taip aiškina, kad tuo metu visos pagalbos mašinos buvo užimtos ir nebuvo galima jo laiku į ligoninę nuvežti.

Jis buvo sužeistas toj pačioj gatvėje 608.

Mary Growley, 44 m., Gladys ave., automobilio užmušta ir dar trys sužeisti.

E. Anderson, 76 m., 4500 Montrose ave., buvo automobilio sužeista ir nugabenta į ligoninę mirė.

M. Kobis, 70 m., 2623 So. Throop st., CTA autobuso sužeista, nugabenta į ligoninę mirė.

ZINOTINAS PIRMOS PAGALBOS NUMERIS

Visuomet pravartu gerai atsiminti ugniagesių pirmos pagalbos telefono numerį. Štai senutė Rosa Gordon, 62 m., 6915 Cornell ave., jau antrą kartą savo gyvenime tai patyrė. Prieš metus ją ištikio sunkus širdies priepuolis. Ji spėjo telefonuoti. Pagalba atėjo laiku. O šiais metais tokiam širdies priepuoliui išistikus, ji vėl stvėrė telefono ragelį (trūbelę), bet jau kalbėti negalėjo. Pirmos pagalbos sargybinis suprato kas yra, ir pagalba laiku atvyko.

SURINKĖS 150,000 DINGO

Namų pirklys Robert E. Reed daug žmonių apgavo. Jis tariamai pardavinėjo namus, žemę ir už tuos pardavimus emė didelius rankpinigius. Dabar staiga jis dingio.

Idomu, kad iš jo pirkėjų niekas nėra buvęs jo namuose ir tikrai net nežino, kur jis gyvena. Tiek yra žinoma, kad jo žmona gyvena New Yorke.

Policijos surinktomis žiniomis, R. E. Reed tokių rankpinigių už parduotus namus yra surinkęs per 150 tūkstančių dolerių.

Jis turi didesnį skonį negu jūs net

isivaizduoti galite!

\$1.11 1/2 PT

THE WILKEN FAMILY
BLENDED WHISKEY

86 PROOF. 70% GRAIN NEUTRAL SPIRITS. THE WILKEN FAMILY CO., LAWRENCEBURG, IND.

Idomios sutartys

Chicago Transit Board sudarė su vienuolika įvairių bendrovių trims metams sutartis, viso 77 milijonų dolerių sumai. Daugiausia tos sutartys sudarytos arba tiesiogiai, tai yra vardiškai su žymesniais demokratų veikėjais, arba su bendrovėmis, kurioms vadovauja taip pat demokratai.

Su A. J. Horan and Co sutartys sudaryta penkių milijonų sumai. A. J. Horan yra teismo tarnautojas ir žymus vietos demokratų veikėjas.

Su Joseph L. Gill and Co sutartys padaryta pusantro milijono dolerių sumai. J. L. Gill yra teismo tarnautojas ir demokratų partijos rinkimo komiteto narys.

Su Kells and McDonald, Touhy and Sain sutartys padarytos vieno milijono dolerių sumai. Visi trys yra demokratų partijos veikėjai.

Su James S. Kemper and Co sutartys padaryta penkių milijonų sumai. J. Kemper kažkada buvo respublikonų veikėjas, dabar pasitraukęs.

Kitos sutartys sudarytos su kitomis bendrovėmis, kurios verslo gyvenime žinomos kaip tokios, nors ir jų vadovybės yra demokratų.

ZEMĖS ŪKIO PARODA

Visi duomens sako, kad šių metų žemės ūkio paroda žymiai turtingesnė negu perėjais metais buvusi.

Labai bus įdomus namų paukščių skyrius su gražiai išaugintais kalakutais, kurių kaip tik dabar prasidėjo sezonas. Į parodą paukščiai gabenami ne vien tik traukiniais, bet ir lėktuvais.

Į tą parodą iš Texas valstybės atgabentas jautis, kuris sveria pusantro tūkstančio svarų. Jis savo valstybėje visose ten buvusiose vietose parodose gavo pirmas dovanas, sau lygava konkurento neturėjo. Iki šiol ir čia dar niekas su juo nekonkuruoja, gal vėliau kas nors atsiras.

Parodoj viso dalyvauja 38 Amerikos valstybės ir penkios Kanados provincijos.

Parodos vieta: Amphitheater, International Live Stock.

ZADA PADĖTI

Šiomis dienomis Joliet buvo žiuriai trijų niekšų išniekinta viena moteris.

Ją buvo užpuolę trys. Kadangi ji pradėjo šauktis pagalbos, tai ją skaudžiai sumušė. Ji dabar guli Silver Cross ligoninėje. Policijai ji pasisakė, kad ją buvo užpuolę trys jauni juodukai, ne senesni kaip dvidešimties metų.

Dabar į policiją atėjo keletas juodųjų atstovų ir pareiškė, kad jie dės visas pastangas, kad tie niekšai būtų sugauti, ir pasižada kartu šiuo atsitikimu su policija bendradarbiauti.

Pirkite tose krautuvėse, kurios garsinasi “NAUJIENOSE”

Padėkos vakare dalyvauja visi geradariai

MARQUETTE PARKAS. — Kiekvienas geradaris Amerikos lietuvių, kuris vienokiu ar kitokiu būdu sudarė galimybes savo tautiečiams atvykti į Ameriką, arba tie, kurie dar palkusius Vokietijoje remia ir rūpinasi jų likimu, maloniai yra kviečiami atvykti š. m. lapkričio mėn. 24 d. į tremtinių ruošiamą Padėkos vakarą, kuris įvyks Marquette Parko parapijos salėje. Programoje: tautiniai šokiai, solistai, baletas, vaikų dalygiai ir kiti. Po meninės dalies bus šokiai ir veiksmų bufetas.

Be to, visos moterys kviečiamos, kas turi, atvykti į vakarą su tautiniais rūbais, nes šokių metu bus sudaryta specialioji komisija, kuri už gražiausių rūbų (grožio karalienės) skirs dovanas.

Vakaro pradžia 5 val. po pietų. Įėjimas laisvas.
Marquette Park Kol. Tremt. Komitetas.

NESMAGIAI JAUCIASI

Matyti, CTA, padidinusi mokesčių už susisiekimą mieste, nesmagiai jaučiasi, lyg būtų musę prarijus.

Yra miesto taryboj tokių vyrų, kurie siūlo ar ne geriau būtų, kad galimi CTA nuostoliai būtų mokami iš bendro įdono, o tas mokesčiai turėtų būti koks seniau buvęs.

Tokie siūlytojai tiek susivaiško miesto savivaldybės ūkiskam gyvenime, kiek dabar pernykščiame sniege.

DINGO

Viešbučio tarnautoją James Farerday, 5009 Sheridan rd., užpuolė du jauni vyrai. Į įvykio vietą tuoj atbėgo policija, bet tuodu jaunuoliai dingio.

Lenkai atsikerta

Vietos lenkų dienraščiai labai nepatenkinti, kad kitų dienraščiai, minėdami, kur kas išrinkti miesto mayorais ar kitais, prie išrinkto lenko pavadės pridėjo, kad tai kilmės lenkas.

Vienas tų dienraščių sako, kodėl prie kitų išrinktų senatorių, ar mayorų ar teisėjų pavardžių neprideda, kad tai žydai, kad tai vokietis, kad tai airis, kad tai skotas, kad tai švedas. Ar, esą, tik čia sakyti tautų žmonės turį teisę vadintis tikrais amerikiečiais, o lenkams toji teisė yra atimta, ar ji nepripažinta?

Rodos, kad tas atsikirtimas visai vietoj.

Visų tautų žmonės, savo tautybės nepraradę, turi teisę vadintis amerikiečiais, nes amerikiečio sąvoka nėra tautinis pažymys, o tik geografinis, valstybinis, gal dalinai kultūrinis.

Skelbimai Naujienose duoda naudą dėlto, kad pačios Naujienos yra naudingos

CLASSIFIED ADS.

REAL ESTATE—FOR SALE
Namai Žemė—Pardavinimui

Kuomet būsite Kalifornijoje pasimatykite su
JOS. W. RUZELLA

Pirmutinis ir didžiausias lietuvių brokeris visokių rūšių nuosavybėms.
3813 SUNSET BOULEVARD
LOS ANGELES 26, CAL.
Telefonuokite:
OLYMPIA 2055
Vakarais MUTUAL 5210.
Rašome visokią apraūdą.

TAUPLYKITE PINIGUS pirkdami arba parduodami namus per mane. Mano TEISINGAS PATARNAVIMAS namų pirkėjų arba pardavėjų yra geriausia apsauga. Padarome mortgage'us, kas kokius nori, be komisių.

NOTARAS: — Padaro ir tvirtina visokius notariškus raštus atsarčiai. Inšurina viską. Apsaugos patarimai dykai.
CHARLES URNICH—(Urnikas)
2500 W. 63rd St., 2 lubos
Tel. P. Prospect 6-6025

2 AUKŠTŲ mūrinis namas. Pirmas aukštas karštų vandenių šildomas, antras aukštas pečiū šildomas. 4428 So. Western Ave. Saugite nuo 6 iki 9 vakarais.

\$3,200 PAJAMŲ PER METUS ir namai gyvenimui! 8,000 reikia įmokėti. 2 namai. 4 aukštų mūrinis ir 6 kambarių rezidencija. Kampinis sklypas (lot). Automatinis alyva šildymas. Karštas vanduo. Gerame stovyje. Savininkas 1411 West 70th St.

NUOSAVYBĖ IR GEROS PAJAMOS. 4845-4847 W. 14th St., Cicero. Krautuvės, ofisai butas \$500 pajamų per mėnesį. KAINA \$44,000. Galima gauti 1-mą morgitį.
FRANK J. CHRISTENSON
5859 W. 35th Street
Tel. Olympic 2802 arba 244.

2934 JACKSON. 15 kambarių, mūrinis 2 mašinų garažas; apdaryti mūriniai gonkai (porch); garų šildomas, stokeris; insuliuotas stogas, irengtas dėl housekeeping, miegamieji kambariai. Iškaitant radiatorius, lovas, lininius, pečius, elektrinis šaldytuvas. Namas A-1 stovyje. BARGAS.

FARMS FOR SALE
Ukiai Pardavinimui

MAŽA PAUKŠČIŲ farma, namai, garažas, kiti trobesiai. Tuoj galima užimti. Ernest H. Davy, Gardner, Illinois.

TO RENT—WANTED
Ieško Renduoti

REIKALINGA 4 arba 5 kambarių. Seimoj trys: tėvas, motina ir 2 metų vaikas. Hudson 3-9223.

REIKALINGA 4 arba 5 kambarių flatas be baldų, 3 suaugę žmonės be vaikų. Marquette Parko apylinkėje. Sauskite P. Prospect 6-7160. Dienomis iki 6 val. vakaro. Vakarais sauskite P. Prospect 6-9363.

FURNISHED ROOMS—TO RENT
Gyvenimui Kambariai

ĮSINUOJAMAS kambarys viename arba dvieju. Garų šildymas. Karštas vanduo. Su arba be valgio. 982 W. Cullerton.

FOR RENT—IN GENERAL
Bendrai—Rendai

4 KAMBARIŲ flatas su baldais ir bizniu (Lunch Room). \$85.00 per mėnesį. Telefonuokite Yards 7-4930. 4349 So. Hermitage Ave.

SKLEROZO GYDYME PAZENGTA PIRMYN

Sklerozas, arba vadinamasis kraujo indų sukalkėjimas, tai liga, kuri senesniais amžiais pasireiškia ir stipriai neigiamai veikia širdies darbą.

Dabar tos ligos gydyme ir jos pažinime trys Chicagos mokslininkai — Dr. G. H. Becker, Jacob Myer ir H. Neclees — pažengę pirmyn.

Toji liga buvo netaip lengva atpažinti, ji induose esti įsigalėjusi, sunkiai įžiūrima ir kartais sunkiai iš kitų ligų išskiriama. Dabar tie medicinos mokslo vyrai tvirtina, kad suradę substanciją, “Lippasde” vadinamą, kuri padeda tiksliau tą ligą savo laiku nustatyti, o tu pačiu palengvina ir jos gydymą.

DINGO DRAUDIMO AGENTAS

Draudimo agentas Rebert W. Adams, 54 m., 4521 Malden St., jau 18 dienų kaip nepareina į namus. Draudimo įstaigoj, kur jis tarnavo, buvo patikrinti piniginiai jo reikalai; rasta visa tvarkoj.

Spėjama, kad jis psichiškai susirgo ir todėl kur nors klaidžioja.

HELP WANTED—MALE
Darbininkų Reikia

REIKALINGAS vairuotojas (draiverys) duonai išvežti.
REAL RYE BREAD
2910 West 40th St.

REIKIA DIRBTUVĖS DARBININKŲ Pastovus darbas, apmokamos atostogos ir šventadieniai.
MERIT CO.
2125 West Rice.

FURNITURE-FIXTURE FOR-SALE
Rakandai ir Įtaisai Pardavinimui

MODERNIZUOKIT Savo Virtuvę

arba Bathroom su Steel Wall Tile kambarių 4x7, 4 pėdų aukščio \$59.00. Sudėsimė—Kreditas.
Lafayette 3-2977
Pasirinkimas gražiausių spalvų

PARSELANINIS alyva kūrėnams pečius parduodamas už \$25. Pašaukti F.R. Frontier 6-0852.

PAINTING AND DECORATING
Maliovojam ir Popieruojam

DAŽOME IR PAPIERĮ LIPDOM Iščiauzsim (maliovojam) ir išvalysim jums butą šventėms žiemai pritaikintomis kainomis. 10% nuolaida už popierį. Pašaukti:
AL KARANAUSKAS
6727 So. Artesian
P. Prospect 6-8327.

AUTOS-TRUCKS FOR SALE
Autai ir Sunkvežimiai Pardavinimui

A. & C. MOTOR SALES
816-20 W. 35th Street

GERAS PASIRINKIMAS VARTOTŲ KARŲ VISUOMET

1936's iki 1949's
\$50 IR AUKŠCIAU

Mes perkam gerus vartotus automobilius.

A. & C. Motor Sales
816-20 W. 35th Street

REPAIRS—IN GENERAL
Ivairūs Patalsymai

DIDELĖ SUTAUPA DIDELĖ NUOLAIDA
ant radijų, televizijų, šaldytuvų, skalbiamųjų mašinų ir rakandų. Matykite mus pirma pirkimo.

Mes taigpi turime kelis vartotus šaldytuvus, skalbyklų ir vacuum valytuvų kainą nuo \$15. Ateikite į mūsų įstaigą ir pamatykite patys Mes paimsimė jūsu seną prekę iškeitimui.

A. C. NOVAK & SONS
3428 WEST 63rd STREET
Tel. REPUBLIC 7-2650
(CHICAGO 29, ILL.)

SCHOOLS AND INSTITUTIONS
Mokyklos ir Pamokos

CEVERYKŲ TAISYMAS!!
Išmokit praktiškai ceverykus taisyti tik į 12 SAVAICIŲ. Modernus įrengimas. Dienomis ir vakarais kursai. Amžius 18 iki 60 metų. Reikalaukite katalogo.

MODERN SPORE REBUILDING SCHOOL
2935 W. Belmont, Chicago 18, Ill.
806 S. Figueroa, Los Angeles 14, California.

BUILDING MATERIAL
Statybos Materialas

SAVE MONEY!
Dėmesio, Nuosavybių Savininkai!

Tik Southwestern Lumber Co. gali jums tai pasiūlyti.
PIRKITE ZEMOMIS ŽIEMOS KAINOMIS

Plasterboard, 4c. už kvėd. pėdą.
Duryms ..... \$9.50 ir daugiau
1x6 (grindims) ..... 5c. už pėdą
1x4 (grindims) ..... 4c. už pėdą
Insuliacija ..... 5c. už pėdą
Langai, Viny, Sherwin Williams dažai už žemą kainą.
Apžiūrėkit ir šias vartotas lentas.
Tikras bargasas:
2x4 ..... 4c. už pėdą
2x2 ..... 2c. už pėdą
2x6 ..... 6c. už pėdą
1 colio stogui arba siding'ui
lentos ..... \$6 už šimtą
Duryms ..... \$2 ir daugiau
Window Sash.....50c. ir daugiau

Southwestern LUMBER CO.
VINCAS ALONIS, vedėjas
7437 SO. WESTERN AVENUE
Grovehill 6-5656.
Atdara: pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 8-8. Sekmadienį 10-2.

A. L. D. D. NARIAI

Tel. Virginia 7-6583
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
Valandos nuo 1-3 ir 7-8
Seredomis ir nedėl. uždaryta.
Subatomis nuo 1-3.
Rez. 3241 W. 66th Place
Phone REPUBLIC 7-7868

Ofiso Tel. Virginia 7-0036
Rezidencijos telefonas
Beverly 8-8244

DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
nuo 1-3 ir nuo 6-8:30 val. vakaro
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 po pietų.
Trečiadieniais pagal sutartį.

DR. I. E. MAKAR
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

11750 So. Parnell Ave.
VALANDOS: nuo 2-4 ir 6-8
Tel.: PULLMAN 5-8277

A. Montvid, M. D.
West Town State Bank Bldg.
2400 WEST MADISON ST.
Val.: 1 iki 3 popiet; 6 iki 8 vak.
Telefonas SEELY 3-7330
Namų tel. BRUNSWICK 8-0597

DR. STRIKOL
Gydytojas ir Chirurgas

Ofisas 4645 SO. ASHLAND AVE.
Ofiso valandos: nuo 2-4 ir 6-8;
Ser., Sub. ir Ned. tik pagal sutartį
Ofiso Telefonas Yards 7-4787
Namų Tel. P. Prospect 6-1930
Jei neatsiliegs viršutiniai telefonai,
Saukit Midway 3-0001

DR. C. Z. VEZEL'IS
DANTISTAS

4645 So. Ashland Ave.
arti 47th Street
Telefonas YARDS 7-2246
Valandos: nuo 9 iki 8 val. vakare
Seredoj pagal sutartį.

DR. BRUNO J. ZUBRICK'AS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(netoli Sacramento Ave.)
2951 WEST 63rd STREET
VALANDOS: 2-4 popiet ir 7-9
vakaro, trečiadieniais ir sekmadieniais pagal susitarimą.
Telefonas HEMLOCK 4-7899
Namų Tel. HILTOP 5-2557

KITI LIETUVIAI DAKTARAI

DR. B. C. BRUZAS
DANTISTAS

VALANDOS: 10 iki 6.
Trečiadieniais tik susitarus.
4003 Archer Avenue
Truputi į rytus nuo California
Tel. Yards 7-7772

DR. PETER T. BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
6757 So. Western Ave
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas HEMLOCK 4-5849
Rezidencija HEMLOCK 4-2324

OFISO VALANDOS:
Pirmad., Antrad., Ketvirtad. ir
Penktad. 1:30-4; 7-9 vakar.
Treč. ir šeštad. tikslai susitarus

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)

2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 p. p.
ir 7:30-9 vak. šeštad. nuo 2-4 p. p.
Trečiad. ir Sekm. uždaryta.
Ofiso Tel.: P. Prospect 6-3838
Resid. Tel.: Virginia 7-2421

Ofiso tel.: Yards 7-1166.
Rezid. tel.: DANUBE 6-1126.

DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 W. 35th Street
(Kampas Halsted ir 35-tos gatvės)
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 vak.
kasdien. Atidaryta trečiadieniais ir
šeštadieniais; ketvirtad. ir priešpiet
tik iš anksto susitarus.
Rezid.: 3247 So. Emerald Avenue.

DR. J. MCKUS
DANTISTAS

7550 So. Halsted St.
Tel. HUDSON 3-2096
OFISO VALANDOS:
10:00-12; 2-5; 6:30-8
Trečiadienį uždarytas
Antradienį ir šeštad. vak. uždaryta

Ofiso ir Namų Tel. GROVEHILL 6-1800

DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis Gydytojas)

3925 W. 59th Street
(Prie Pulaski Road)
VALANDOS: 2-4 popiet, 6:30-8:30
vakarais. Trečiadienį pagal sutartį

Emerg. Tel. KEDZIE 3-2868

Dr. Emily V. Krukas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4146 Archer Avenue
CHICAGO, ILLINOIS
Tel. LAFAYETTE 3-3210

Val.: pirm., antrad., ketv. 12-2:30
ir 6-9 vak., penkt. ir šešt. 12-2:30

6234 Archer Road
ARGO, ILLINOIS
Tel. SUMMIT 1580

Val.: pirm., antrad., ir ketv. 3-5 v.v.
trečiad., penkt. ir šeštad. 3-8 v. v.

Dr. J. W. Kadzewick

LIETUVIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2421 West 63rd Street
VALANDOS: Susitarus — nuo 2:00
iki 4:00 ir nuo 7:00 iki 9:00 vakaro,
išskiriant trečiad. ir šeštad. vakarą
Ofiso Telefonas: GROVEHILL 6-5213
Rezid. Telefonas: HILTOP 5-2626

DR. EDWARD B. MURASKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Ofisas:
5452 So. Kedzie Ave.
VALANDOS: 1 iki 4 ir 7 iki 9 kasdien,
išskiriant treč., šeštad. 2 iki 4
Ofiso Telefonas: GROVEHILL 6-1321
Rezid. Telefonas: HEMLOCK 4-5532

Daktarai Žilvičiai
GYDYTOJAS IR DANTISTAS

3246 So. Halsted Street
Telefonas CALUMET 5-7358